

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

ÚSTAV MANAGEMENTU

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

INSTITUT OF MANAGEMENT

PŘEDČASNÝ DŮCHOD A PŘEDDŮCHOD, JEJICH DOPAD NA PŘÍJMY V DŮCHODOVÉM VĚKU

EARLY RETIREMENT AND PRE-RETIEMENT, THEIR IMPACT ON RETIREMENT INCOME

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. ZUZANA STEJSKALOVÁ, Dis.

VEDOUcí PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. ROMAN PTÁČEK, Ph.D.

BRNO 2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Zuzana Stejskalová

Řízení a ekonomika podniku (6208T097)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů zadává diplomovou práci s názvem:

Předčasný důchod a předdůchod, jejich dopad na příjmy v důchodovém věku

v anglickém jazyce:

Early Retirement and Pre-retirement, their Impact on Retirement Income

Pokyny pro vypracování:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému a současné situace
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Seznam odborné literatury:

FIALA, T., VOSTATEK, J. a ZBORNÍK, P. Návrh penzijní reformy. Brno: Cesta, 2012. ISBN 978-80-905134-3-3.

JANDA, J. Zajištění na stáří: Jak se co nejlépe připravit na podzim života. Praha: Grada Publishing, 2012. 200 s. ISBN 978-80-247-4400-1.

SYROVÝ, P. Jak si spořit na důchod: Zorientujte se v důchodové reformě. Praha: Grada Publishing, 2012. 152 s. ISBN 978-80-247-4479-7.

ŠÍDLO, D. Jak nás podvádějí: pravda o finančním trhu a penzijní reformě: odtajněno. 1. vyd. Praha: Aladin agency, 2012. 207 s. ISBN 978-80-904345-2-3.

VOSTATEK, J. Důchodová reforma: břímě mladých?. Brno: Cesta, 2012. ISBN 978-80-905134-8-8.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Roman Ptáček, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2013/14.

_____
prof. Ing. Vojtěch Koráb, Dr., MBA
Ředitel ústavu

_____
doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan

V Brně, dne 31.3.2014

Abstrakt

Práce se zaměřuje na část důchodové reformy, na problematiku předdůchodů jako alternativní možnosti vůči předčasnému důchodu. Součástí práce je také vyhodnocení dopadů na zaměstnance i zaměstnavatele.

Klíčová slova

důchodové pojištění, důchodová reforma, III. pilíř, předčasný důchod, předdůchod

Abstract

The thesis is focused on the part of the pension reform, the issue pre-retirements as alternatives to early retirement. The thesis also includes assessing the impact of these two options to employees and employers.

Key words

pension insurance, pension reform, III. pillar, early retirement, pre-retirement

Bibliografická citace práce

STEJSKALOVÁ, Z. *Předčasný důchod a předdůchod, jejich dopad na příjmy v důchodovém věku*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2014. 109 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Roman Ptáček, Ph.D..

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně.
Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 24. 5. 2014

.....
Bc. Zuzana Stejskalová, DiS.

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Romanu Ptáčkovi, Ph.D za vedení mé diplomové práce a také za jeho rady a čas, který mi věnoval při správcování této práce.

Děkuji pracovníkům Městské správy sociálního zabezpečení Brno, zejména pak Bc. Filipu Navrátilovi, DiS. za jeho trpělivost, diskuzi a především za poskytnutí veškerých potřebných podkladů pro zpracování práce.

Obsah

ÚVOD -----	10
1. Česká správa sociálního zabezpečení -----	13
1.1 Historie -----	13
1.2 Současnost ČSSZ -----	14
1.3 Úkoly ČSSZ Praha -----	15
2. Penzijní fondy (Penzijní společnosti) -----	18
2.1 Penzijní fondy -----	18
2.2 Penzijní společnosti -----	19
3. Důchodová reforma -----	22
3.1 Predikátory důchodové reformy-----	22
3.2 Cíle důchodové reformy -----	25
3.3 Nástroje důchodové reformy – 3 pilíře -----	27
4. Důchodové pojištění -----	28
4.1 Plátcí pojistného-----	29
4.2 Dávky důchodového pojištění -----	30
4.3 Předčasný starobní důchod -----	33
5. Doplnkové penzijní spoření -----	37
5.1 Plátcí pojistného-----	38
5.2 Dávky-----	39
5.3 Předdůchod-----	41
6. Metodika -----	43
7. Vlastní šetření -----	44
Paní Jana -----	44
Pan Petr-----	49
Paní Květa -----	54
Pan Pavel -----	60
Paní Dita-----	65
Pan Luděk-----	70
Paní Taťána -----	75
Pan Ivan-----	82

<i>Paní Erika</i>	87
<i>Pan Dušan</i>	93
8. Analýza	99
Závěr	102
9. Použitá literatura:	104
10. Seznam grafů a tabulek	107
11. Seznam příloh:	108
<i>Příloha č. 1: Tabulka zvyšování důchodového věku</i>	108
<i>Příloha č. 2: Vzor výpočtu důchodové dávky dle zák. č. 155/1995 sb., o důchodovém pojištění</i>	109

ÚVOD

Diplomová práce je zaměřena na problematiku možnosti tzv. předčasného odchodu do starobního důchodu. V roce 2013 proběhla větší změna v důchodovém systému a ze dvou, dosud existujících pilířů, se staly pilíře tři. V problematice, kterou se diplomová práce zabývá, se pro občany, kteří se rozhodují odejít předčasně do starobního důchodu, se od 1. 1. 2013 objevila možnost, krom již existujícího předčasného starobního důchodu přiznávaného dle ust. § 31 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, také možnost požádat o tzv. předdůchodu řešeného zák. č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.

Dle mého názoru je dané téma, vzhledem ke vzrůstající nezaměstnanosti a zároveň s přihlédnutím ke skutečnosti, že občané před důchodovým věkem jsou těžce pracovní zařaditelní, možnost odchodu do důchodu před věkem stanoveným zákonem, pro takové občany velmi aktuální. Pomiňme výši přiznávaných dávek a případnou nemožnost zachovat standard pro občana, pobírajícího tyto dávky, na něhož byl zvyklý v době své aktivní zaměstnanosti. Z uvedeného vyplývá, že by bylo dobré vědět, zda je pro občana rozhodujícího se pro odchod do důchodu dříve, výhodnější požádat o dávku předčasného starobního důchodu vyplývající z prvního pilíře nebo o dávku přiznávanou ze třetího pilíře.

Diplomová práce tvoří kompatibilní celek, který je tvořen ze dvou hlavních částí – z teoretické části a části praktické. V teoretické části nastiňuji minimum teoretického podkladu, který je třeba znát, aby bylo možné správně a co nejpřesněji využít pro východiska, plynoucí z analýzy provedené v praktické části. Teoretická část je rozdělena do pěti kapitol. Úvodní kapitola se zabývá plátcem předčasného starobního důchodu dle zákona o důchodovém pojištění. Následující kapitola je zaměřena na penzijní fondy a penzijní společnosti, jakožto plátce předdůchodu dle zákona o doplňkovém penzijním spoření. Po seznámení se s institucemi odpovědnými za výplatu uvedených dávek jsem se ve třetí kapitole zaměřila na podstatu vzniku možnosti žádat o předdůchod, tedy na důchodovou reformu, která v blízké minulosti a v současné době probíhá v rámci důchodového systému České republiky. V kapitole čtvrté jsem se

zaobírala odvody na důchodové pojištění, vyplývající ze zákona o důchodovém pojištění a v poslední kapitole, tedy v páté, odkrývám možnosti odvodu pojistného na dávky, vyplývající ze zákona o doplňkovém penzijním spoření. Zároveň v obou uvedených kapitolách nastiňuji možné dávky vyplývající z jednotlivých zákonů.

Praktickou část diplomové práce tvoří vlastní kvalitativní šetření v rámci deseti náhodně vybraných respondentů, kdy je popsána charakteristika jednotlivých respondentů, účel, důvod na základě kterého chtějí požádat o předčasný starobní důchod či předdůchod, analýza obou uvedených dávek u každého z respondentů a jejich přehledné grafické znázornění. Po analýze individuálních případů jsem z jednotlivých výsledků vytvořila obecný závěr.

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit možnosti občana, který přemýšlí o odchodu do důchodu před zákonem stanoveným důchodovým věkem. Pro posouzení uvedeného je použita srovnávací analýza obou možností, vyplývající čistě z důchodového systému České republiky. Tedy srovnání výhodnosti předčasného starobního důchodu dle platných norem zákona o důchodovém pojištění a tzv. předdůchodu, vyplývajícího ze zákona o doplňkovém penzijním spoření. Výzkumná část zabývající se, zda je pro vybrané respondenty výhodnější požádat o předdůchod či předčasný starobní důchod, byla provedena na základě případové studie jednotlivých respondentů.

Pro vysvětlení jednotlivých pojmů použitých ve výzkumu byla užita v teoretické části obsahová analýza dostupné odborné literatury a teoretické vysvětlení renomovaných osob, působících v oblasti důchodového systému České republiky.

Výpočty přibližných výší dávek u respondentů byly provedeny na základě obsahové analýzy tvrdých dat, získaných z pracovní anamnézy respondentů a analýzou obsahu spořicího účtu u penzijních společností, u nichž jednotliví respondenti mají zřízené doplňkové penzijní připojištění.

V závěru šetření jsem provedla zhodnocení problematiky obou uvedených dávek z hlediska všech dostupných dílčích výsledků, z nichž jsem vytvořila obecný závěr a to na základě grafického i slovního popisu.

1. Česká správa sociálního zabezpečení

1.1 Historie

Česká správa sociálního zabezpečení je jedním z hlavních orgánů, vedle Vojenského orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva Obrany České republiky a Orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva Vnitra České republiky, které vykonávají na území České republiky sociální zabezpečení.

ČSSZ Praha byla zřízena počátkem devadesátých let 20. století na základě zákona ČNR č. 210/1990 Sb., o změnách v působnosti orgánů ČR, sloučením tehdejších tří úřadů, které celou agendu sociálního pojištění měly na starosti. Jednalo se o orgány: Úřad důchodového zabezpečení v Praze, Česká správa nemocenského pojištění a Správa nemocenského pojištění Svazu českých a moravských výrobních družstev. (2)

Počátky jednotného orgánu, který zajišťoval chod důchodové a nemocenské oblasti, nebyly nikterak jednoduché. Sloučením tří rozličných úřadů, které byly jinak zařízeny i jejichž zaměstnanci měly rozličné odborné znalosti, došlo k nutnosti nejdříve skloubit rozličné pracovní postupy a také zajistit adekvátní vybavení jednotlivým zaměstnancům. Odbornost jednotlivých zaměstnanců se rozšiřovala takovým způsobem, aby bylo co nejdříve dosaženo rychlé a spolupráce mezi jednotlivými agendami. Zároveň se v této době vznikla struktura orgánů spadajících pod hlavičku ČSSZ, a která vydržela s menšími změnami až do dnešní doby. (2)

Počátkem devadesátých let vznikly detašované pracoviště ČSSZ Praha, které měly a mají krajskou působnost a sídlí v jednotlivých krajských městech. Jejich činnost je dohlížení na provádění agend pojištění jednotlivými okresními správami sociálního zabezpečení a jejich detašovaných pracovišť, které vznikly z okresních správ nemocenského pojištění a z pracovníků národních výborů, kteří měli na starosti důchodovou agendu. (2)

Tuto strukturu – centrální organizace – krajské pracoviště – okresní pracoviště a jejich detašovaná pracoviště, převzal další z orgánů činných v oblasti sociálního zabezpečení a to v rámci II. pilíře (státní sociální dávky), Úřad práce a na základě tohoto schématu vystavěl vlastní restrukturalizaci v roce 2012. V průběhu devadesátých let je první polovina poznamenána velkým množstvím legislativních změn. ČSSZ Praha se s těmito legislativními změnami úspěšně vyrovnává a přitom zachovává plně funkční oblast sociálního pojištění. Druhá polovina devadesátých let se nese v nalézání nových a výhodnějších cest ke správě dané oblasti. Většina papírových dokumentů se začíná digitalizovat. Tato digitalizace pokračuje do roku 2000 v pomalém tempu. Obratem nastává období roku 2000 a 2001, kdy se v celkem krátkém čase stihly zdigitalizovat všechny papírové podklady, které se v archivu ČSSZ Praha nacházely. Dané konání České republiky vyneslo třetí místo mezi evropskými státy, které měli nárokové podklady svých občanů v digitální podobě. (2)

Rok 2003 je pro řízení a podobu ČSSZ Praha zásadní, neboť vrchní vedení se shoduje na podobě Integrovaného systému pro řízení a správu. Mezi hlavními třemi body, které chtěla ČSSZ Praha dosáhnout, byly: centralizace dat a řízení procesů, decentralizace výkonu agend, unifikace územních pracovišť – klient bude vyřízen na kterékoliv okresní správě, aniž by bylo pohlíženo na místo jeho trvalého bydliště. Tyto cíle měly za cíl urychlení vyřízení žádosti o přiznání dávky sociálního pojištění, aby měl občan možnost pravidelných a aktuálních informací ohledně stavu vyřizování žádosti o dávku, aby došlo k transparentnímu nakládání s prostředky státního rozpočtu.

Vstupem České republiky do Evropské unie ke dni 1. 5. 2004 se rozšířily povinnosti ČSSZ Praha o spolupráci s ostatními členskými státy v oblasti sociálního zabezpečení. (2)

1.2 Současnost ČSSZ

ČSSZ Praha je spravována Ministerstvem práce a sociálních věcí, kterému je povinna každoročně předkládat zprávu o své činnosti. V současnosti ČSSZ Praha je největší orgán státní správy, která dokázala v roce 2012 vybrat pojistné v celkovém rozsahu 99,04 % (2), což činí bezmála 1/3 státního rozpočtu České republiky. (16)

V roce 2012 měla ČSSZ Praha 8 827 zaměstnanců, kteří vyřídili žádosti 8 496 948 klientům. Z celkového počtu klientů je 2 341 220 poživatelů starobních důchodu, což je 27,6 % všech klientů v daném roce a ze všech poživatelů důchodových dávek se jedná o 67 % poživatelů starobního důchodu. Dále ČSSZ Praha zajišťuje, prostřednictvím okresních správ sociálního zabezpečení, výplatu dávek nemocenského pojištění – nemocenské dávky, peněžitou pomoc v mateřství, ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění ke dni 31. 12. 2012 činil 2 731 285. Což činí 32,14 % všech klientů. (14)

ČSSZ Praha v rámci Evropské unie spolupracuje, na základě nařízení EP a Rady (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009, s dalšími nositeli sociálního pojištění členských států. Dále spolupracuje na mezinárodním poli se státy, s nimiž má Česká republika sjednány bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení. Na poli mezinárodní spolupráce v oblasti sociálního zabezpečení je ČSSZ Praha kontaktním orgánem pro celou Českou republiku. (14)

Součástí ČSSZ Praha je také lékařská posudková služba, v jejíž kompetenci je zjišťování či kontrola zdravotního stavu klientů žádajících i pobírajících dávky sociálního pojištění i státní sociální podpory, které jsou v přímé závislosti na zhoršeném zdravotním stavu klienta.

Z hlediska důchodové agendy je pro občany zřízena nová služba, kdy se jednotlivý občané mohou po domluvě dostavit na klientské centrum ČSSZ Praha a zjistit informativní výši svého případného důchodu. Tuto možnost mohou klienti ČSSZ využít od 15. 5. 2012. (14)

1.3 Úkoly ČSSZ Praha

Úkoly České Správy Sociálního Zabezpečení jsou taxativně vyjmenovány v ust. § 5 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Mezi funkce ČSSZ Praha patří:

- rozhoduje
  - ↳ o dávkách důchodového pojištění, pokud není v tomto zákoně stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení, a zařizuje výplaty těchto dávek,
  - ↳ o povinnosti občana vrátit dávku důchodového pojištění poskytnutou neprávem nebo v nesprávné výši, pokud je o této dávce oprávněna rozhodovat,
  - ↳ o povinnosti zaměstnavatele nahradit neprávem vyplacené částky na dávce důchodového pojištění, pokud je o této dávce oprávněna rozhodovat,
  - ↳ o odvoláních ve věcech, v nichž v prvním stupni rozhodla okresní správa sociálního zabezpečení,
  - ↳ o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud jí bylo v jednotlivých případech svěřeno,
  - ↳ o převodech důchodových práv a zařizuje tyto převody,
- jedná před soudem v řízení o přezkoumání rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení,
- plní úkoly při výplatě dávek sociálního zabezpečení do ciziny,
- řídí a kontroluje činnost okresních správ sociálního zabezpečení,
- zajišťuje plnění úkolů vyplývajících z práva Evropských společenství a plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv v oblasti důchodového pojištění,
- zajišťuje vydávání tiskopisů předepsaných podle tohoto zákona,
- vede registr pojištěnců důchodového pojištění (dále jen "registr pojištěnců"),
- vyzumívá okresní správu sociálního zabezpečení o tom, že občan, který je dočasně práce neschopným, byl uznán invalidním na základě soudního řízení o žalobě,
- zajišťuje podklady k posuzování zdravotního stavu v rozsahu vyplývajícím z přímo použitelných předpisů Evropské unie a z mezinárodních smluv, (22)

Kromě úkolů stanovených uvedeným zákonem dále provádí kontrolní činnost vůči subjektům sociálního pojištění a to zejména zaměstnavatele a osoby samostatně výdělečně činné. Spravuje evidenci práce neschopných a provádí kontrolu občanů v pracovních neschopnostech. (16)

Mezi dalšími, neméně důležitými úkoly, které má ČSSZ Praha na starosti patří: dohlíží na to, zda prostředky ze státního rozpočtu jsou účelně užívány pro adekvátní rozvoj fungování sociálního zabezpečení. S tím je spojené sestavování návrhu plánu a rozpočtu pro zajištění provozu ČSSZ Praha. (16)

Kromě uvedeného je ČSSZ Praha povinna, dle ust. § 14 odst. 3 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, sdělovat relevantní informace dalším orgánům státní správy a jiným osobám, zejména Úřadům práce, jakožto poskytovatelům dávek státní sociální podpory, Policii ČR, soudům, ustanovenému insolvenčnímu správci, zdravotním pojišťovnám, Veřejnému ochránci práv a to v rozsahu tímto zákonem stanoveném. (22)

K dalším stěžejním úkolům ČSSZ také patří případná spolupráce s výbory Poslanecké sněmovny při případných návrzích o změně platných právních norem, které se dotýkají oblasti sociálního zabezpečení, zejména pak sociálního pojištění. (16).

2. Penzijní fondy (Penzijní společnosti)

2.1 Penzijní fondy

Oproti České správě sociálního zabezpečení Praha, jsou penzijní fondy nestátní organizace, které byly zřízeny zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. Dle uvedeného právního předpisu mohly být penzijními fondy právnické osoby se sídlem na územní České republiky. Jednalo se o právnické osoby formou akciových společností dle stanov platného obchodního zákoníku, které nelze založit na veřejné nabídce akcií. Oproti ustanovení § 162 zák. č. 531/1991, Sb. ve znění platném do 31. 12. 2012, kdy byly akciové společnosti založené bez veřejné nabídky akcií, musely mít základní kapitál v minimální výši 2 000 000 Kč. (23) Nyní jsou penzijní fondy povinny disponovat základním kapitálem minimální výše 50 000 000 Kč. Daný základní kapitál je tvořen pouze peněžitými vklady, jež musí být uhrazeny před podáním žádosti o založení penzijního fondu.

Žádost o založení penzijního fondu se předkládá České národní bance. Součástí žádosti o vydání povolení k vytvoření penzijního fondu musí být:

- obchodní firma a sídlo penzijního fondu,
- výše základního kapitálu penzijního fondu (nejméně však 50 000 000 Kč),
- věcné a organizační předpoklady pro činnost penzijního fondu,
- depozitáře.

Mimo uvedené je třeba dále doložit

- listiny prokazující založení akciové společnosti,
- splacení celého základního kapitálu a původ tohoto kapitálu,
- stanovy penzijního fondu,
- návrh statutu penzijního fondu,
- návrh penzijního plánu penzijního fondu. (24)

Česká národní banka na základě výše zmíněné podané žádosti vydává povolení ke

vzniku penzijního fondu. Toto potvrzení nevydává ČNB na základě samostatného rozhodnutí, ale vznesení žádost o vyjádření stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky. O udělení potvrzení rozhoduje česká národní banka do 60 dní od přijetí žádosti. Povolení se uděluje na neomezenou dobu a je vyhotoveno pouze pro jednu právnickou osobu. Z toho vyplývá, že nelze povolení přenést na jinou právnickou osobu, i kdyby došlo k zániku původní právnické osobě a nahradila by ji nástupnická právnická osoba.

Představenstvo penzijního fondu musí být nejméně pětičlenné. Dozorčí rada musí mít nejméně tři členy, a pokud je složena z více členů, pak jejich počet musí být dělitelný třemi. Členy těchto orgánů penzijního fondu nesmějí být zejména sami zaměstnanci penzijního fondu, ale také v těchto orgánech nesmějí zasedat poslanci ani senátoři Poslanecké sněmovny České republiky, zaměstnanci ČNB ani zaměstnanci jiných penzijních fondů. (24.)

2.2 Penzijní společnosti

K 1. 1. 2013., kdy v České republice proběhla reforma důchodového pojištění a spoření, došlo ke vzniku penzijních společností, které jsou zřizovány a spravovány dle stanov uvedených v zák. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Nově vzniklé penzijní společnosti začaly spravovat i penzijní fondy. Veškeré podstatné náležitosti pro vznik a chod penzijní společnosti byly přejety ze zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem. Jen se jedná o společnosti, které mohou nakládat s penzijními fondy.

K žádosti o vydání povolení, které stále vydává Česká národní banka, je kromě výše uvedeného nutno dále předložit:

- plán obchodní činnosti podložený reálnými ekonomickými propočty,
- návrh svého organizačního uspořádání a řídicího a kontrolního systému,
- návrh pravidel obezřetného výkonu činnosti penzijní společnosti a výkonu činností souvisejících s činností penzijní společnosti, která splňují požadavky stanovené tímto zákonem,

- návrh pravidel jednání penzijní společnosti se zájemci o uzavření smlouvy o doplňkovém penzijním spoření (dále jen „zájemci o doplňkové penzijní spoření“) a s účastníky, kteří splňují požadavky stanovené tímto zákonem,
- zakladatelskou smlouvu nebo zakladatelskou listinu, (27)

Oproti předcházejícímu zákonu, který danou oblast upravoval, je zákonem č. 427/2011 Sb. doba, za níž má Česká národní banka vydat povolení, prodloužena. Z původních šedesáti dní se prodloužila na šest měsíců ode dne jejího doručení.

Další novinka po 31. 12. 2012 spočívá v tom, že penzijní společnosti nemusí být založeny výhradně kvůli zřízení a správě penzijních fondů, ale jejich náplň může být také v oblasti životního pojištění. Penzijní společnosti dále mohou figurovat potvrzením o schopnosti vzdělávat a školit další specialisty v oblasti penzijních fondů, s tím je také spojena možnost pořádání odborných zkoušek v dané oblasti. (27)

Mezi nejdůležitější změny v penzijním systému patří nesporně to, že pokud dojde ke klesnutí reálné hodnoty cenných papírů je zcela na investorovi, tedy aktérovi penzijního spoření, aby se rozhodl, jak se svými úsporami naloží, tedy jaký z nabízených investičních programů využije. (27)

V současnosti tedy penzijní fondy nabízejí několik účastnických fondů. Jeden z nich mají povinný a to tzv. povinně konzervativní fond, který je zejména adresován těm lidem, kteří nechtějí příliš riskovat. Nízká rizikovost ztráty naspořených prostředků spočívá zejména v tom, že neinvestuje do akcií, ale umořuje je ve státních dluhopisech zemí patřících do organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj a dalších zajištěných a určitým způsobem garantovaných cenných papírů. Další z nabízených účastnických fondů si již jednotlivé penzijní fondy vytvářejí na základě vlastního uvážení, ale mohou je nabízet pouze v případě, pokud je schválí Česká národní banka.

Veškeré naspořená aktiva jsou v penzijním fondu převáděny na tzv. penzijní jednotky, kdy jejich hodnota je závislá na reálné hodnotě majetku fondu (reálné hodnotě cenných papírů, jež jsou součástí daného portfolia). V čase se počet penzijních jednotek bude

navyšovat, avšak pouze reálná hodnota těch cenných papírů, které penzijní fond využívá.

Do systému se také dostává tzv. „investiční autopilot“, jedná se o mechanismus, který má zajistit neztrátovost naspořených prostředků postupným převáděním investic do méně rizikových oblastí. Pět let před ukončením období, na které byla sepsána smlouva mezi účastníkem a penzijním fondem, převede penzijní prostředky do povinného konzervativního fondu. Pokud se nerozhodne účastník jiným způsobem. O uvedeném systému penzijní fond informuje účastníka šedesát dní před datem převodu prostředků.

(6)

3. Důchodová reforma

3.1 Predikátory důchodové reformy

Reforma důchodového systému České republiky, který zahrnuje důchodové pojištění i penzijní spoření, probíhá již prakticky od platnosti současného zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, kdy v letech 1995 do 2011 docházelo k dílčím a kosmetickým úpravám v nárocích občanů ČR a osob, které nejsou občany ČR, ale podle bilaterálních mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, mohou požádat o přiznání důchodové dávky z českého důchodového systému, k nimž můžeme připočítat po 30. 4. 2004 i občany Evropské Unie.

Větší změna v důchodovém systému nastala na základě nálezu Ústavního soudu České republiky, kterým bylo pozměněno znění § 15 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Do systému výpočtu důchodových dávek, vyplývajících z uvedeného právního předpisu, se tímto nálezem začlenila tzv. třetí redukční hranice při redukci osobního vyměřovacího základu. Změna znění důchodového předpisu nastala ke dni 30. 9. 2011. (15)

Uvedený nálezu Ústavního soudu České republiky zahájil postupné markantnější změny v celém důchodovém systému, které vyústili v zavedení druhého důchodového pilíře a s tím spojených změn v nově změněném třetím pilíři a i ve „státním“ prvním pilíři.

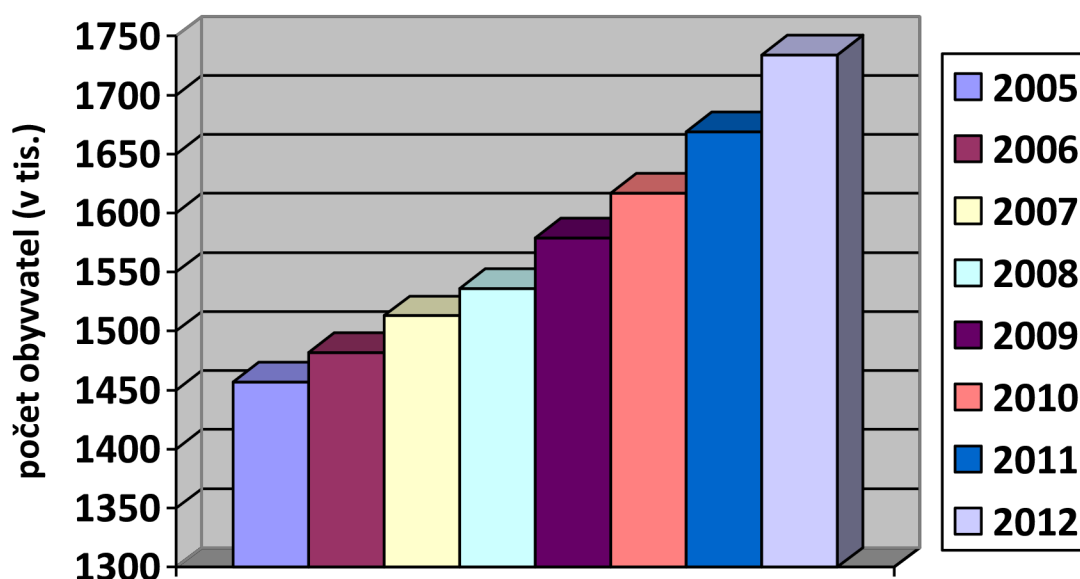
System v prvním systému, který je i nadále zachován, je označován jako PAYGO. Jde o zkratku spojení anglických slov *pay as you go*. Tento systém netvoří žádné finanční rezervy. Jde v podstatě o to, že odvedené pojistné aktivní části populace jde na výplatu důchodových dávek současným seniorům a ostatním poživatelům důchodových dávek. Daný systém je součástí celého státního rozpočtu České republiky. Z důvodu fenoménu, který je stejný pro celý svět a to stárnutí populace dochází k nepoměru mezi vybranými finančními prostředky a vyplacenými důchodovými dávkami. K této problematice se vyjádřil i Ing. Stanislav Drápal, který je místopředseda Českého statistického úřadu na konferenci „Budoucnost českého důchodového systému“, kdy uvedl: „*Na vývoj počtu obyvatel působí přirozená měna (narození – zemřeli), saldo migrace a délka života. V roce 2012 se počet obyvatel ČR snížil o*

8 tisíc.“(1, str. 3) Dalším důležitým ekonomickým ukazatelem je také zvyšující se míra nezaměstnanosti (dle ČSÚ k 30. 11. 2013 dosahuje míry 7,7 procentních bodů) (17), jež vede k stálému snižování na straně získaných prostředků do státního rozpočtu. (8)

Tabulka č. 1: Věková struktura obyvatelstva České republiky v letech 2005 – 2012

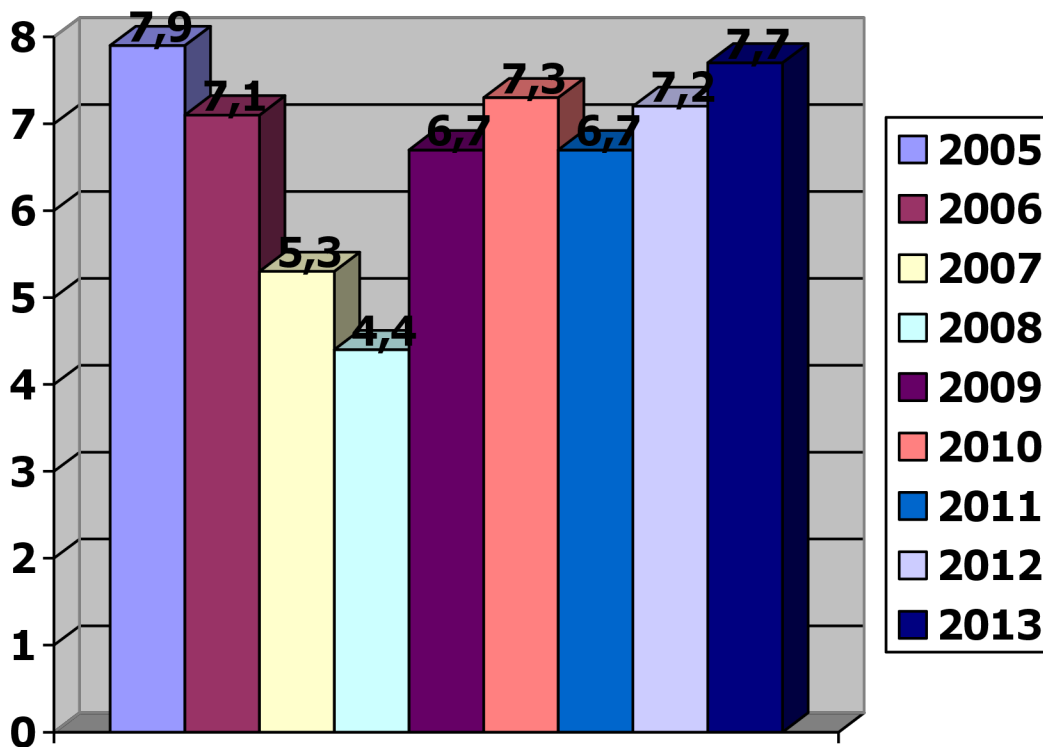
Rok	Věková hranice					
	0-14		14-65		65 a více let	
	v tis. osob	v %	v tis. Osob	v %	v tis. osob	v %
2005	1501	14,6	7293	71,2	1457	14,2
2006	1480	14,4	7325	71,2	1482	14,4
2007	1477	14,2	7391	71,2	1513	14,6
2008	1480	14,2	7414	71,1	1536	14,7
2009	1488	14,2	7425	70,8	1579	15
2010	1506	14,3	7394	70,3	1617	15,4
2011	1532	14,6	7296	69,5	1669	15,9
2012	1551	14,8	7224	68,7	1734	16,5

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/4003-13>

Graf č 1: Počet obyvatel ve věkové hranici 65+ v letech 2005 - 2012

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/4003-13>

Graf č.2: Obecná míra v nezaměstnanosti v ČR v letech 2005 - 2013 (v %)

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=VSPS_analyza_2&&kapitola_id=15

Uvedené dokazují i statistické údaje z roku 2012, kdy schodek mezi příjmy a výdaji v rámci důchodového pojištění (v rámci I. pilíře) dosahoval výše 26,2 mld. Kč. Příjmy důchodového pojištění činily celkem 360,9 mld. Kč a výdaje činily 387,1 mld. Kč. Konsekventem je tzv. skrytý implicitní dluh, jenž prezentuje nekryté závazky. Tato situace je neudržitelná a docházelo by stále ke zvyšování schodku mezi oběma stranami. (8)

Existují možnosti, aby se předešlo důchodové reformě v takové míře, avšak i takové kroky by měly zejména dopad na všechny obyvatele. Jedná se zejména o čtyři základní změny:

- Snížením budoucích důchodů – kdy faktická ekonomická síla poživatelů důchodových dávek se stále snižuje.
- Zvýšením sazby na důchodovém pojištění – čímž by došlo ke snížení ekonomické síly ekonomicky aktivních občanů. Tato změna by zapříčinila, že ekonomicky činní obyvatele by museli de facto nakládat s nižšími finančními prostředky

- Prodlužováním věku pro odchod do důchodu – což se v podstatě děje, neboť jako jediná země v celé EU nemá Česká republika pevně stanovenou věkovou hranici na odchod do důchodu
- Dotováním systému z jiných (daňových) systémů – ve výše zmíněném příkladu vzniknutého schodku se musel uvedený rozdíl dorovnat rozhodnutím vlády, kdy prostředky vzala z jiné části státního rozpočtu. (8)

Uvedené možnosti jsou prezentovány jako východisko před již proběhnuvší důchodovou reformou. Je tedy zvláštní, že všechny výše uvedené body byly do českého důchodového systému implementovány a i tak důchodová reforma proběhla a v současné době probíhá.

3.2 Cíle důchodové reformy

Zajistit dlouhodobý a udržitelný vývoj důchodového systému pro budoucí generace

Hlavním přínosem důchodové reformy, zejména pro občany ve věku mladším padesáti let je vytvoření druhého pilíře, kam mohou část svých zisků odvádět, aby ve stáří mohli být zajištěni. Druhý pilíř je možností, aby se lidé zajistili na dobu, kdy nebudou schopni již vykonávat své povolání a budou okázáni pouze na své úspory. Mohou zde odvádět část svých zisků, z nichž následně na základě jejich zhodnocení mohou profitovat. Také pro osoby, které nedosahují takových příjmů, z nichž by byly schopny navíc odvádět do druhého pilíře část své mzdy, má zavedení druhého pilíře smysl. Zavedením druhého pilíře nebude v budoucnosti docházet k tomu, aby vyplácené důchodové dávky z prvního pilíře byly výrazně nižší, než jaké tyto osoby dosahují plat. Finance uložené na individuálních účtech klientů, kteří si zřídí fond ve II. pilíři, nejsou součástí státního rozpočtu, tudíž Vláda České republiky nemůže tyto peníze využít v jiném resortu, jako je to s financemi, které jsou odváděny do I. pilíře. Tato úměra, ale také platí na druhou stranu, tedy Vláda nemůže dotovat případnou devalvaci v tomto pilíři. (18)

Zastavit růst deficitu veřejných prostředků na důchodovém účtu a stabilizovat současný systém důchodového pojištění

Dalším podstatným přínosem pro všechny občany České republiky je také to, že zavedením

II. pilíře do současného systému, nebude narůstat nadále státní dluh tím, že by vypůjčené peníze byly použity na pokrytí schodku, který vznikne ve výplatách důchodových dávek. (18)

Dalším z kroků vedoucích k růstu deficitu veřejných financí jsou také změny týkající se valorizací stávajících důchodových dávek. Již v roce 2012 Vláda české republiky schválila změnu v této oblasti. Nadále od roku 2015 se bude valorizovat, nikoliv na uvážení Vlády jako tomu bylo do roku 2012, ale na základě růstu indexu spotřebitelských cen a jedné třetiny růstu reálných mezd. V období roků 2013 a 2014 Vláda schválila mimořádnou valorizaci, kdy penze porostou pouze o třetinu uvedeného indexu a třetinu růstu reálných mezd. (13)

Vytvořit podmínky pro vznik dobrovolného fondového penzijního spoření (tzv. opt-out)

Jde v podstatě o zavedení II. pilíře a jeho upevnění ve stávajícím systému. Záměrem je, aby si lidé ve větší míře, než jak tomu bylo do roku 2012, spořili na vlastní penze sami a „nespoléhali se pouze na stát“. Pokud občan starší 18 let vstoupí dobrovolně do II. pilíře, navýší se mu odvod na pojištění o 2 %. Zároveň část odvodů, směřujících do I. pilíře, se mu přesune do nově vzniklého soukromého fondu. (7)

K velmi diskutovanému II. pilíři se také na konferenci „Budoucnost českého důchodového systému“ vyjadřoval ekonomický konzultant Ing. Miroslav Zámečník, který uvedl: „Nelze mít pouze systém, který závisí na nárůstu produktivity jako jediné podmínce pro zachování životní situace generace, která půjde do důchodu. Poměrně významná část populace není schopná dobrovolně a vědomě vytvářet dostatečné úspory na stáří, což není odvozeno od jejich současné příjmové situace. Jsou země daleko chudší a rezervy si vytvářet umějí (Čína – chybějí průběžné systémy, lidé jsou nuceni spořit). II. pilíř by měl být povinný, fondový a diverzifikovaný – měl by existovat defaultní veřejnoprávní fond, o jehož správu by se starala centrální banka (jako v Norsku či ve Švédsku), aby si lidé mohli vybrat mezi státním a soukromými fondy...Mám-li ale odpovědět na otázku, zda II. pilíř zrušit, tvrdím: v žádném případě!“ (1, str. 4)

3.3 Nástroje důchodové reformy – 3 pilíře

I. Pilíř

Již existující pilíř, který nebyl nikterak zásadně pozměněn. Do I. pilíře musí přispívat všechny fyzické osoby starší 18. let, pokud to vyplývá z jejich pracovněprávní smlouvy. Vedle fyzických osob odvádí pojistné i zaměstnavatelé. V určitých životních situacích je odváděno pojistné za tyto osoby, i když nevykonávají žádnou pracovněprávní činnost zakládající povinnost odvádět z příjmu pojistné na důchodové pojištění. Základním právním předpisem je zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. (12)

II. pilíř

Dobrovolný, fungující na fondovém principu. Do tohoto pilíře se může přihlásit každá fyzická osoba, která dosáhla 18. roku věku. Pro fyzické osoby, které ke dni 1. 1. 2013 dosáhly 35 let, platí to, že do II. pilíře mohly vstoupit pouze do 30. 6. 2013. Po uvedeném datu, alespoň podle současných platných právních předpisů, nemohou již do II. pilíře vstoupit. (13) Platba pojistného je ve výši 5 % z hrubé mzdy fyzické osoby. Z toho 2 % odvádí sama fyzická osoba a zbývající 3 % odvádí do určeného fondu zaměstnavatel. Na základě přihlášky do II. pilíře se snižuje odvod pojistného o 3 %. To má za následek, že v I. pilíře se rok pojištění započítává ve výši 1,2 % a nikoliv 1,5 %, jak je tomu u fyzické osoby, která není II. pilíře účastna. Základní právní normou je zákon č. 426/2011, o důchodovém spoření. (12)

III. pilíř

Poslední pilíř vznikl transformací dosavadního penzijního připojištění se státním příspěvkem. Jedná se také o dobrovolný a fondový pilíř. Do tohoto pilíře se může přihlásit rovněž osoba starší 18 let. Takové osobě, za splnění zákonem stanoveným podmínek, vzniká nárok na státní příspěvek. Po 31. 12. 2012 končí možnost sjednat si penzijní připojištění s doživotní penzí, ale nově vzniká možnost čerpat z naspořených prostředků tzv. předdůchod.(12)

4. Důchodové pojištění

Důchodové pojištění společně s nemocenským pojištěním a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti tvoří první pilíř systému sociálního zabezpečení České republiky. První pilíř je takový pilíř, kdy je občan za splnění státem specifikovaných podmínek pojištěn před případnými životními riziky, které ho mohou potkat. Tyto rizika jsou společností uznána a jedná se zejména o stáří, invalidita, nemoc a smrt.

Důchodové pojištění je pojištěním na stáří, invaliditu a na dávky pro osoby pozůstalé. Základním právním předpisem je zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). (12)

Poprvé se důchodové pojištění v Československu objevuje v roce 1924, kdy je tehdejší parlamentem schválen zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci a stáří (zákon č. 221/1924 Sb.). Pojištění se vztahovalo na dělníky, vykonávající na území Československa práci (služby), na základě pracovního, služebního nebo učňovského poměru pouze v hlavním pracovněprávním vztahu, a to v případě invalidity a stáří. (3)

Důchodové pojištění v České republice stojí na principech:

- účast prakticky všech ekonomicky aktivních osob
- princip jednotné úpravy – existuje pouze jeden systém, který je společný pro všechny účastníky (neexistuje jeden systém pro zaměstnance a jiný pro OSVČ, jak je tomu například v Německé spolkové republice)
- povinná účast – zákonem vynutitelné hrazení pojistného
- obligatornost dávek – při splnění zákonem stanovených podmínek, právní nárok na dávku
- zajištění soudní ochrany dávky – téměř všechna rozhodnutí orgánů činných v důchodovém pojištění, jsou přezkoumatelná soudní mocí
- garance státu – veškeré dávky, vyplývající z důchodového pojištění, jsou garantovány státem
- princip zásluhovosti
- princip solidarity
- ochrana nabytých práv (4)

4.1 Plátcí pojistného

Plátcí pojistného na důchodové pojištění jsou uvedeni v § 5 zákona o důchodovém pojištění. Taxativně uvedené osoby jsou účastny důchodového pojištění povinně, vyplývající ze zákona, pokud jsou účastny i nemocenského pojištění, vyjma Osob samostatně výdělečně činných (dále jen „OSVČ“). Pro tyto je nemocenské pojištění dobrovolné. Uvedené okruhy pojištěnců lze ještě sloučit do čtyř základních velkých skupin a těmi jsou: zaměstnanci, zaměstnavatelé, OSVČ a osoby dobrovolně důchodově pojištěné. Další skupinou jsou osoby důchodově nepojištěné. (4)

Zaměstnanci platí pojistné ode dne, kdy vznikne pracovněprávní vztah, který je uzavřen na základě pracovní smlouvy, na základě níž vzniká povinnost hradit důchodové a nemocenské pojištění. Pojistné je odváděno z hrubé mzdy zaměstnance a to ve výši 6,5 %. Zaměstnanci, kteří se přihlásí k účasti ve II. pilíři odvádí na důchodovém pojištění 3,5 %.

Zaměstnavatelé odvádí za své zaměstnance pojistné na důchodové pojištění 21,5 %.

OSVČ odvádí na důchodovém pojištění pojistné ve výši 28 % ze svého vyměřovacího základu. Pokud jsou účastny spoření ve II. pilíři, pak odvádí na důchodovém pojištění 25 % z vyměřovacího základu.

Osoby dobrovolně důchodově pojištěné odvádí na důchodovém pojištění pojistné ve výši 30 % z všeobecného vyměřovacího základu. Pokud je taková osoba účastna spoření ve II. pilíři, pak výše odvodu je 28 %. (19)

Tabulka č. 2: Odvod pojistného osob pojištěných v I. pilíři důchodového systému

	Bez účasti ve II. pilíři (v %)	S účastí ve druhém pilíři (v %)
Zaměstnanec	6,5	3,5
OSVČ	28	25
Osoba dobrovolně důchodově pojištěná	30	28

Zdroj: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>

Dále jsou pojištěny osoby v určitých životních situacích, které jsou společností (tedy zákonem) stanovené. Jedná se o životní situace, které jsou ustanoveny v § 5 zákona o důchodovém pojištění pod písmeny m) až u). Za osoby v uvedených životních situacích není sice fakticky hrazeno pojistné, ale jsou důchodově pojištěné. Doba, kdy jsou v uvedených životních situacích, se do celkové doby pojištění započítává jako tzv. náhradní doby pojištění. (25)

4.2 Dávky důchodového pojištění

Dávkami, které plynou pojištěnci z důchodového pojištění jsou následující:

- starobní důchod
- invalidní důchod
- pozůstalostní důchody

Každá z uvedených dávek se skládá ze základní výměry a procentní výměry důchodu. Základní výměra důchodu je pro všechny poživatele důchodových dávek stejná – v roce 2013 činila 2 330 Kč a v roce 2014 činí 2 340 Kč. Procentní výměra důchodu je individuální a závisí na celkové době pojištění, výdělcích pojištěné osoby. (4)

Starobní důchod

Starobní důchod a jeho modifikace jsou řešeny ustanovení v § 29 až 31 a § 72 - § 77 zákona o důchodovém pojištění. Ustanovení § 29 až § 31 řeší důchodové dávky přiznávané dle tohoto zákona. Ustanovení § 72 až § 77 řeší důchodové dávky, které byly přiznány ještě před účinností současného zákona o důchodovém pojištění. (25)

Pro nárok na starobní důchod je třeba splnit dvě základní podmínky: dosáhnout zákonem stanovenou věkovou hranici pro nárok na důchod dle ust. § 32 zákona o důchodovém pojištění a získat potřebnou dobu pojištění. Věková hranice není pevně stanovena, ale postupně se zvyšuje (vizte přílohu č. 1).

Doba pojištění, kterou je potřeba získat, aby mohl být důchod přiznán, je nově stanovena na 35 let pojištění. Do 31. 12. 2009 bylo potřeba získat pouze 25 let pojištění. Od roku 2010 se

postupně zvyšuje potřebná doba pojištění po roce 2018, kdy bude potřeba poprvé získat 35 let pojištění, při zachování současné právní úpravy. (25)

Tabulka č. 3: Přehled potřebných dob pojištění v letech 2009 – 2018

Rok	Potřebná doba pojištění
2009	25 let
2010	26 let
2011	27 let
2012	28 let
2013	29 let
2014	30 let
2015	31 let
2016	32 let
2017	33 let
2018	34 let
Po roce 2018	35 let

Zdroj: Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Výše starobního důchodu je stanovena, stejně jako ostatní důchodové dávky, plynoucí ze zákona o důchodovém pojištění, ze součinu vyměřovacích základů za období od 1. 1. 1986 do konce roku, roku předcházejícímu roku přiznání. Tedy, pokud by starobní důchod byl přiznán v roce 2014, pak by vyměřovací základy byly počítány v období od 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013. Vyměřovací základ v jednotlivých letech je úhrn všech příjmů, z nichž bylo v daném roce odváděno pojistné. Tento součet je následně redukován pomocí tzv. redukčních hranic, které jsou zákonem stanovené, které určují, jak moc se nám započítá osobní vyměřovací základ do důchodu. V roce 2014 jsou stanoveny tři redukční hranice – 11.415, 30 096, 103 769. Osobní vyměřovací základ do 11 415 se započítává 100 %, Osobní vyměřovací základ v rozmezí hranic 11.415 a 30 096 se započítává 26 %. Osobní vyměřovací základ v rozmezí 30 096 a 103 769 se započítává 22 %. Co je stanoveno nad poslední redukční hranicí se započítá ve výši 2 %. Po redukcí prostřednictvím redukčních hranic je násobena procentním vyjádřením pojištěné doby, kdy za jeden rok pojištění se počítá 1,5 %.

Pro snazší pochopení výpočtu důchodové dávky plynoucí ze zákona o důchodovém pojištění je postup výpočtu zařazen do diplomové práce jako příloha pod číslem 2. (4)

Invalidní důchod

Pro přiznání invalidního důchodu odpadá podmínka dosažení určitého věku, ale je třeba splnit čtyři podmínky, aby mohla být invalidní dávka přiznána. Invalidní důchod je přiznán, pokud jsou splněny podmínky: pojištěnec je znám lékařem referátu lékařské posudkové služby, uznán invalidním dle ust. § 39 zákon o důchodovém pojištění, získal potřebnou dobu pojištění v rozhodném období, nesplnil podmínky pro nárok na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění a nedosáhl důchodového věku stanoveného dle ust. § 32 zákona o důchodovém pojištění v případě, pokud mu byl přiznán tzv. předčasný starobní důchod. (20)

Invalidita je rozdělena do tří stupňů:

První stupeň invalidity je ohraničen sníženou pracovní schopností pojištěnce o 35 % až 49 %.

Druhý stupeň invalidity je ohraničen sníženou pracovní schopností pojištěnce o 50 % až 69 %.

Třetí stupeň invalidity je ohraničen sníženou pracovní schopností pojištěnce nejméně 70 %.

Potřebná doba pojištění v rozhodném období je pět let pojištění v období deseti let, předcházejícím dni, kdy byla přiznána invalidita. Pokud se jedná o osobu starší 38 let a nesplní předcházející podmínku, je rozhodné období rozšířeno na dvacet let a potřebná doba pojištění v uvedeném období je deset let pojištění. (25)

Pozůstalostní důchody

Nárok na pozůstalostní dávku získá manželka a děti zemřelého, pokud zemřelý k datu smrti splnil podmínky na přiznání invalidního důchodu (zejména potřebnou dobu pojištění v rozhodném období) anebo splnil podmínky na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, případně již tuto dávku pobíral.

Výše vdovského důchodu činí 50 % výměry zemřelého a základní výměra důchodu. Výše sirotčího důchodu činí 40 % výměry zemřelého a základní výměra důchodu. Při souběhu

dvou důchodů – například vdova již pobírá svůj starobní důchod – je nižší procentní výměra jednoho z důchodu krácena na 50 %. Většinou se jedná o důchod vdovský, a proto vdova pobírá 25 % z procentní výměry důchodu zemřelého, ale ne již základní výměru, neboť na tu má nárok pouze jednou a je vyplácena společně s procentní výměrou jejího starobního důchodu.

Uvedené neplatí pro oboustranného sirotka, zde se ani jedna z dávek nekrátí a k oběma se připočítává základní výměra. (25)

4.3 Předčasný starobní důchod

Tzv. předčasný starobní důchod je ukotven ve znění § 31 zákona o důchodovém pojištění. Do 31. 12. 2006 obsahovala právní legislativa dva druhy předčasných starobních důchodů. Kromě uvedeného předčasného starobního důchodu dle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění existoval ještě předčasný starobní důchod dle ust. § 30 zákona o důchodovém pojištění. Tato důchodová dávka byla určena pouze pro poživatele částečného nebo plného invalidního důchodu a do nároku na starobní důchod, přiznaného dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění schází maximálně pět let. Uvedená dávka byla krácena za každých i započatých devadesát dní o 1,2 %. Pozbyla platnosti ke dni 31. 12. 2008. K datu 1. 1. 2009 již existuje pouze jedna možnost požádání o předčasný starobní důchod a to dle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění. (26)

Předčasný starobní důchod, přiznaného dle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění je možné přiznat maximálně tři roky před nárokem na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění a dochází u něho ke krácení také. Do 31. 12. 2011 byla tato dávka krácena jednotně a o 0,9 % za každých i započatých devadesát dní. Po 1. 1. 2012 došlo ke změně výše krácení. Jde o krácení v rozmezí tří let následovně:

- za prvních 360 dní před nárokem na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, je za každých devadesát dní krácen důchod o 0,9 %.
- v rozmezí 361. dne až 720 dne před nárokem na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, je za každých devadesát dní krácen důchod o 1,2 %.
- v rozmezí 721. až 1096 dne před nárokem na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, je za každých devadesát dní krácen důchod o 1,5 %. (9)

Předčasný starobní důchod se bude moci v budoucnosti přiznat až pět let před nárokem na starobní důchod dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, a to u mužů narozených v roce 1953 a žen narozených v roce 1956. (10)

Pak bude obdobné krácení jako u předešlých případů. V období od 721. dne bude nadále krácen důchod o 1,5 %.

Tabulka č. 4: Procentuální výměra snižování starobního důchodu

Počet dní	90 a méně	91-180	181-270	270-360	<i>1 rok před nárokem</i>
Procentuální krácení	0,9 %	1,8 %	2,7 %	3,6 %	
Počet dní	361-450	451-540	541-630	631-720	<i>2 roky před nárokem</i>
Procentuální krácení	4,8 %	6 %	7,2 %	8,4 %	
Počet dní	721-810	811-900	901-990	991-1080	<i>3 roky před nárokem</i>
Procentuální krácení	9,9 %	11,4 %	12,9 %	14,4 %	
Počet dní	1 080-1 170	1 171-1 260	1.261- 1350	1351 -1440	<i>4 roky před nárokem</i>
Procentuální krácení	15,9 %	17,4 %	18,9 %	20,4 %	
Počet dní	1440-1530	1531-1620	1621 - 1710	1711-1826	<i>5 roků před nárokem</i>
Procentuální krácení	21,9 %	23,4 %	24,9 %	26,4 %	

Zdroj: Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Předčasný starobní důchod nelze přiznat zpětně, ale nejdříve od data uplatnění žádosti o tuto dávku.

Příklad:

Občan si chce uplatnit žádost o předčasný starobní důchod. Nárok na starobní důchod má od 3. 12. 2016. Nárok na předčasný starobní důchod vznikl dnem 3. 12. 2013. Na okresní správu sociálního zabezpečení se dostavil na základě uplatnění žádosti o důchod dne 3. 2. 2014. Zažádat o předčasný starobní důchod smí nejdříve od 3. 2. 2014.

Pokud je občanovi přiznán starobní důchod dle ust. § 31 zákona, pozbývá již nárok na přiznání starobního důchodu dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, to znamená, přiznaný důchod bude trvale krácen o patřičné procentní body. Jako všechny ostatní důchodové dávky je valorizován.

Při předčasném starobním důchodu může poživatel vykonávat výdělečnou činnost pouze na takové pracovní úvazky, z nichž nevzniká povinnost hradit sociální a zdravotní pojištění. Obdobně je tomu i u osoby samostatně výdělečně činné, kde nesmí překročit rozhodnou část pro povinnou účastku na důchodovém pojištění OSVČ vykonávající vedlejší činnost (za rok), která je pro rok 2014 stanovena ve výši 62 261 Kč (v roce 2013 dosahovala výši 62 12 Kč). Pokud vznikne poživateli předčasného starobního důchodu povinnost hradit pojistné na sociální pojištění, zaniká dnem vzniku povinnosti nárok na výplatu předčasného starobního důchodu. Pokud tuto skutečnost – vznik povinnosti hradit pojistné – nenahlásí prostřednictvím okresní správy sociálního zabezpečení ústředí ČSSZ Praha a nadále pobírá (neprávem) důchodové dávky, může ČSSZ Praha vymáhat neprávem vyplacené důchodové dávky soudní cestou. Pokud se jedná o osobu samostatně výdělečně činnou, postupuje se obdobně, ale nárok na výplatu předčasného starobního důchodu se zkoumá až po podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ, na základě čehož vznikne nebo nevznikne povinnost hradit pojistné. (9)

Pokud ale poživatel předčasného starobního důchodu před vznikem povinnosti hradit pojistné, nahlásí tuto skutečnost ČSSZ Praha a zároveň požádá o zastavení výplaty důchodu, pak je možné po skončení doby, v níž vznikla povinnost platit pojistné, požádat o obnovení výplaty předčasného starobního důchodu. Výplata dávky se přepočítá tím, že se započítá do celkové doby pojištění i doba, za níž bylo odváděno pojistné a zároveň se případně sníží krácení důchodové dávky. (9)

Příklad:

Občan má přiznán předčasný starobní důchod od 1. října 2011. Pro jeho výši bylo započteno 42 roků 300 dnů důchodového pojištění a procentní výměra byla snížena na 500 dnů chybějících do důchodového věku; činila tedy $(42 \times 1,5) 63 \%$ výpočtového základu a byla snížena (podle pravidel platných v době přiznání důchodu) o $(500 : 90 = 5,6) 6 \times 0,9 \%$ výpočtového základu.

Poživatel důchodu vstoupil od 1. března 2012 do zaměstnání zakládajícího účast na důchodovém pojištění na dobu do 30. června 2012. Nově získaných 122 dnů se jednak přičte ke zbytku 300 dnů (tím vznikne další násobek 365 dnů), jednak se o ně sníží „doba předčasnosti“ $(500 - 122 = 378; 378 : 90 = 4,2)$, takže procentní výměra (nově $43 \times 1,5$)

64,5 % výpočtového základu bude snížena pouze o $5 \times 0,9$ %; záporná sazba bude samozřejmě použita podle pravidel platných v době přiznání důchodu, nikoli v době uvolnění výplaty. (9)

5. Doplnkové penzijní spoření

Před 1. 1. 2013 se jednalo o penzijní připojištění a základním právním předpisem byl zákon č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění (dále jen „zákon o penzijním připojištění“). Po 31. 12. 2012 se mění statut penzijního připojištění na doplnkové penzijní spoření a s těmito změnami je spojena i změna právní legislativy. Od uvedeného data je základním právním předpisem zákon č. 427/2011 Sb. o doplnkovém penzijním spoření. Zákon o penzijním spoření ale nebyl zrušen, řídí se dle jeho ustanovení smlouvy, které byly sjednány do 30. 11. 2012. V roce 2013 poskytovalo penzijní připojištění a doplnkové penzijní spoření devět penzijních společností.

Po 31. 12. 2012 se také změnila stávající penzijní fondy na transformované fondy a nově vznikly tzv. účastnické fondy. Stávající účastníci si mohli vybrat, zda své úspory překlenou do účastnického fondu či ponechají v transformovaném fondu.

Transformované fondy mají podmínky:

- garance nezáporného zhodnocení – tedy nemůže se stát, že by došlo k zápornému výnosu jak je tomu u účastnických fondů
- státní příspěvek – dle nově platných pravidel
- příspěvky zaměstnavatele
- jednorázové vyrovnání
- daňová úleva

Mezi transformovanými účty nelze přecházet.

U účastnických fondů jsou zachovány:

- příspěvky zaměstnavatele
- státní příspěvky
- daňová úleva

Oproti transformovaným fondům budou pozbývat garanci nezáporného zhodnocení, ani se nebudou vyplácet výsluhy a pozůstalostní dávky. V těchto fondech je majetek účastníka a penzijní společnosti rozdělen. Tudíž penzijní společnost nemůže nakládat

s úspory účastníka, aby je využila pro vlastní chod či jimi pokryla vlastní pohledávky. Mezi účastnickými fondy bude moci účastník přecházet dle vlastního uvážení. (21)

5.1 Plátcí pojistného

Účastníkem doplňkového penzijního spoření se může stát fyzická osoba, která dosáhla 18 let věku a která sepíše s penzijní společností smlouvu o doplňkovém penzijním spoření. Účastník hradí pojistné v takovém časovém horizontu, jak stanoví smlouva. Pokud smlouva uvedené nestanoví, je pojistné hrazeno měsíčně. Nejnižší možná částka na pojistné je 100 Kč.

Dalším plátcem příspěvku na spoření může být zaměstnavatel účastníka. Zaměstnavatel může přispívat na fond svému zaměstnanci v částečné výši anebo může hradit příspěvek za účastníka plně. V takovém případě ale nemá účastník nárok na státní podporu, neboť k příspěvku od zaměstnavatele se státní příspěvek nedoplácí. Skutečnost, že účastníkovi příspěvek bude platit zaměstnavatel, je účastník povinen nahlásit penzijní společnosti písemně a vždy v předstihu.

Posledním přispívatelem do doplňkového penzijního spoření je stát. Stát přispívá pouze za splněných zákonem stanovených podmínek. Před 1. 1. 2013 stát přispíval na penzijní fond dle zákona o penzijním připojištění účastníkovi částku od 50 Kč do 150 Kč (respektive před 1. 1. 2000 40 až 120 Kč) a to dle výše příspěvku samotného účastníka. Uvedené bylo zachováno, pouze výše státního příspěvku se změnila a to na sazbu od 90 Kč, kdy stát přispívá při splátce účastníka 300 Kč. Maximální výše příspěvku státu se rovná 230 Kč. (27)

Tabulka č. 5: Příspěvky účastníka a výše státních příspěvků dle zákona o penzijním připojištění a zákona o doplňkovém penzijním spoření

Měsíční příspěvek klienta	Státní příspěvek 1994 - 1999	Státní příspěvek 2000 - 2012	Státní příspěvek od 2013
100 Kč	40 Kč	50 Kč	-
200 Kč	72 Kč	90 Kč	-
300 Kč	96 Kč	120 Kč	90 Kč
400 Kč	112 Kč	140 Kč	110 Kč
500 Kč	120 Kč	150 Kč	130 Kč
600 Kč	120 Kč	150 Kč	150 Kč
700 Kč	120 Kč	150 Kč	170 Kč
800 Kč	120 Kč	150 Kč	190 Kč
900 Kč	120 Kč	150 Kč	210 Kč
1000 Kč	120 Kč	150 Kč	230 Kč

Zdroj: Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, v platném znění

Každý z účastníků penzijního spoření, který přesáhne naspořenou sumu 6 000 Kč, má nárok si sumu, která je nad uvedenou hranicí, odečíst z daní. Maximálně si může odečíst až 12 000 Kč ze základu daně. Maxima účastník dosahuje, pokud odvádí do svého fondu alespoň 1 500 Kč měsíčně. Z uvedené měsíční platby pak může odečíst 1 800 Kč.

(21)

5.2 Dávky

Dávky, vyplývající ze spoření v rámci III. pilíře, jsou dvojího druhu:

- dávky vyplácené přímo penzijní společností z účastnických fondů
  - ↳ starobní penze na určenou dobu a invalidní penze na určenou dobu
  - ↳ jednorázové vyrovnání
  - ↳ odbytné

- dávky vyplácené pojišťovnou, kde si účastník koupí penzi
  - ↳ úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi
  - ↳ úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu

Starobní penze na určenou dobu a invalidní penze na určenou dobu

Vyplácí se v určité výši nebo v určité době a to do vyplacení celé naspořené částky. Doba splatnosti této dávky musí být nejméně tři roky. V určitém případě nemusí být tato podmínka splněna. Stačí, aby byla penze vyplácena alespoň dva roky. Je to v případě, kdy účastník žádá o tzv. předdůchod. O předdůchodech pojednává následující kapitola. (6)

Jednorázové vyrovnání

Pro vyplacení této dávky je třeba dosáhnout věku potřebného pro nárok na starobní důchod dle ust. § 32 zák. o důchodovém pojištění v platném znění a doba pojištění musí dosahovat alespoň 60 kalendářních měsíců. V některých případech může být ujednáno ve smlouvě, že tato doba se prodlužuje až na 120 kalendářních měsíců. Je také možná kombinace jednorázového vyrovnání s ostatními dávkami. (6)

Odbytné

Pro výplatu odbytného je třeba splnit podmínku trvání spoření alespoň v rozsahu 24 měsíců, přičemž nedošlo za uvedenou dobu k převodu účastníka k jiné penzijní společnosti. V takovém případě má účastník nárok na výplatu částky, která se rovná částce jím vložená. Případné státní příspěvky se nevyplácejí a vracejí se zpět do státního rozpočtu. (6)

Úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi a úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu

Podmínky pro nárok na uvedené dávky jsou stejné jako v případě starobní penze na určenou dobu či v určité výši. Jde pouze o to, že tuto dávku vyplácí jiná penzijní společnost, než u níž si účastník spořil. (6)

5.3 Předdůchod

Dávka zvaná „Předdůchod“ měla být původně určena pro osoby pracující v takových podmínkách, které mají neblahý vliv na jejich zdravotní stav, a u kterých se předpokládá, že postupné zvyšování důchodového věku stanoveného dle zákona o důchodovém pojištění, je nemyslitelné s výkonem této profese. Původní myšlenka se z právní legislativy vytratila a tato dávka byla rozšířena na všechny občany ČR bez rozdílu, zda splní základní podmínku, která je minimálně pět let před důchodovým věkem stanoveným dle ust. § 32 zákona o důchodovém pojištění, pro muže stejného data narození. Z tohoto pravidla vyplývá, že jsou v současné době ženy znevýhodněny.
(5)

Příklad:

Ženě narozené 6. 12. 1958, která vychovala dvě děti, vznikne nárok na starobní důchod dle ust. § 32 zákona o důchodovém pojištění dne 3. 2. 2020. Muž stejného data narození, tj. 6. 12. 1958, dosáhne věkové hranice pro nárok na přiznání starobního důchodu dle ust. § 32 zákona o důchodovém pojištění dne 6. 10. 2022. Žena v takovém případě může nejdříve požádat o předdůchod dne 6. 10. 2017 (pět let před datem 6. 10. 2022) a nikoliv 6. 2. 2015, pokud by se postupovalo podle data jejího nároku na starobní důchod.

Uvedená nesrovnalost z právní legislativy vymizí až momentem, kdy se nebude u žen přihlížet k počtu vychovaných dětí, na základě čehož se jim snižuje věková hranice pro nárok na starobní důchod.

V současnosti je tedy dávka „Předdůchodu“ určena pro občany, kteří se z nějakého důvodu (ztráta zaměstnání, zdravotní stav...) dostanou do situace, kdy se rozhodují, zda požádat o předčasný starobní důchod. Předdůchod je pro ně další alternativa, aby důchod z I. pilíře nebyl krácen a byl přiznán až při dosažení věkové hranice i když v nižší výši, než by tomu bylo v případě, pokud by chybějící doba do dosažení nároku na starobní důchod, byla vykryta výdělečnou činností. Z uvedeného také vyplývá, že

doba, kdy bude občan pobírat předdůchod, je považována za náhradní dobu pojištění a započítává se do celkové doby pojištění. Z hlediska zdravotního pojištění je na poživatele pohlíženo jako na státního pojištěnce.

Aby mohla být doba pobírání předdůchodu považována jako náhradní doba pojištění, musí být splněny následující podmínky:

- jednotlivá splátka bude muset dosahovat výše alespoň 30 % průměrné mzdy,
- výplata splátek bude sjednána v neklesající výši,
- dávka bude vyplácena měsíčně bez možnosti výplatu přerušit nebo pozastavit a
- výplata bude rozvržena tak, aby skončila nejdříve dosažením věku příjemce potřebného pro vznik nároku na starobní důchod podle zákona o důchodovém pojištění. (5)

Při pobírání předdůchodu je možné, aby poživatel této dávky byl výdělečně činný. Pokud bude mít občan povinnost z této výdělečné činnosti odvádět pojistné, pak je otázkou, zda má vůbec cenu pobírat předdůchod. Pokud ano, je třeba, aby se občan dobrovolně rozhodl, zda dobu, kdy dojde k souběhu výdělečné činnosti a pobírání předdůchodu nechá vyloučit jako náhradní dobu pojištění anebo, zda za uvedenou dobu nechá započítat vyměřovací základy z výdělečné činnosti. Případně zda je vůbec nutné pobírat předdůchod, pokud je občan pojištěný z titulu výdělečné činnosti. Stále je předdůchod primárně určen pro osoby, které nejsou, z nějakého důvodu, pojištěné v I. pilíři. (5)

Zároveň je možné pobírat předdůchod a předčasný starobní důchod zároveň, ale stejně jak je tomu u souběhu výdělečné činnosti a výplaty předdůchodu, v tomto případě smysl „předdůchod“ ztrácí, protože by tímto daný občan, který by pobíral zároveň předdůchod i předčasný starobní důchod, pozbyl možnost přiznání starobního důchodu dle ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění, tedy nekráceného starobního důchodu. (11)

6. Metodika

Praktická část se zabývá komparativní analýzou dvou dávek vyplývajících z důchodového systému České republiky po 31. 12. 2012 - předčasného starobního důchodu přiznávaného dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění a předdůchodu vyplývajících ze znění zákona o doplňkovém penzijním připojištění, s cílem zjistit výhodnější z obou dávek pro občany, kteří zamýšlejí o jedné z uvedených dávek požádat.

Pro uvedenou metodu bylo náhodně vybráno deset respondentů. V uvedeném vzorku je zastoupeno pět žen a pět mužů, z nichž šest respondentů ukončilo studium učebním oborem, jeden respondent dosáhl středoškolského vzdělání a tři respondenti vysokoškolského studia. Dva respondenti jsou v současné době v evidenci úřadu práce, tři respondenti vykonávají samostatnou výdělečnou činnost a pět respondentů je v pracovním poměru. Průměrný věk respondentů je 59,6 let. Průměrný měsíční příjem u všech respondentů dosahuje 11 433,41 Kč / měsíčně.

Šetření proběhlo v průběhu prosince 2013 až ledna 2014. Vyhodnocení probíhalo na základě získaných dat z přehledu dob pojištění, které byly sděleny respondentům ČSSZ Praha prostřednictvím informativního osobního listu důchodového pojištění a z výpisu o přehledu naspořených prostředků na penzijních fondech respondentů.

Vyhodnocení probíhalo ve dvou etapách. První částí šetření bylo zjištění výše předčasného starobního důchodu dle zákona o důchodovém pojištění a následně druhou fází bylo zjištění výše tzv. předdůchodu dle zákona o doplňkovém penzijním spoření. Analýza takto získaných hodnot byla provedena grafickým znázorněním, doplněná o slovní zhodnocení.

7. Vlastní šetření

Paní Jana

Jedná se o padesáti osmi letou vyučenou ženu. V současné době je v evidenci úřadu práce jako uchazečka o zaměstnání. Předtím vykonávala výdělečnou činnost jako laboratorní technik. Její důchodový věk, s přihlédnutím k výchově dvou dětí, činí rovných šedesát let, kterých dosáhne v říjnu roku 2015. O ST¹ chce požádat od data 20. 7. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození, jako paní Jana, tj. 12. 10. 1955, činí 12. 2. 2019.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu toho, že jí na úřadu práce končí nárok na výplatu podpory v nezaměstnanosti a o dávky státní sociální podpory chce požádat pouze v nejkrajnějším případě, pokud nebude dostačující výše tzv. předdůchodu nebo předčasného starobního důchodu.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD² činí 450 dní, což se rovná krácení 4,8 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní a 1x 1,2 % za 90 dní). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 43 roků a 195 dní. V rozhodném období³ dosáhla průměrné mzdy ve výši 7 170,55 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších přepisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 15. 4. 1997 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 306 660 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 20. 7. 2014 rovná 17 roků a 97 dnům.

---

¹ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

² SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

³ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Tabulka č. 6: Výpočet předčasného starobního důchodu 20. 7. 2014 (paní Jana)

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koefficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	2770	304	8,7523	30852
1987	15983	106	8,5730	143495
1988	14285	120	8,3819	126064
1989	22540	53	8,1836	190637
1990	23214	49	7,8947	189228
1991	26415	26	6,8412	185875
1992		366 ⁴	5,5861	0
1993	4241 ⁵		4,4597	22281
1994	52673	37	3,7619	200991
1995	57305	97	3,1745	184311
1996	74134	44	2,6811	200785
1997	75707	56	2,4254	185451
1998	87223	48	2,2186	195188
1999	89973	94	2,0499	185983
2000	109899	28	1,9230	212788
2001	115675	55	1,7720	206314
2002	132455	32	1,6512	219956
2003	101453	143	1,5470	158116
2004	173526	21	1,4507	252829
2005	182239	16	1,3792	252385
2006	188109	43	1,2939	244371
2007	202759	34	1,2051	245255
2008	164695	92	1,1143	184361
2009	89516	109	1,0768	97204
2010	124130	78	1,0577	132091
2011	155958	2	1,0338	162010
2012	122427	119	1,0015	123367
2013		365	1,0000	0
Celkem	2409304	2537		4532188

Zdroj: vlastní zpracování

⁴ V roce 1992 byla paní Jana celý rok v evidenci úřadu práce, z toho důvodu se celý rok vylučuje

⁵ V roce 1993 zahájila paní Jana samostatnou výdělečnou činnost, uvedená suma je roční vyměřovací základ.

Výpočet osobního vyměřovacího základu: $4\,532\,188 \times 30,4167 = 17\,927$

10 227-2537

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	1694
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		13 109

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 43 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla: $43 \times 1,5 \% = 64,5 \%$

za předčasný odchod do důchodu	-4,80 %
Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry	59,70 %

Výpočet starobního důchodu od 20. 7. 2014

výpočtový základ:	13 109	
procentní výměra:	7827	/59,7 % z 13 109/
zákl. výměra:	2 340	
	10 167	Výše ST

Výpočet předdůchodu

K datu 20. 7. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 314 040 Kč. Minimálně lze sjednat výplatu důchodu na 24 měsíců, v tomto případě tedy od 20. 7. 2014 do 19. 7. 2016. Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$314\,040 / 24 = 13\,085$ Kč Výše předdůchodu

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

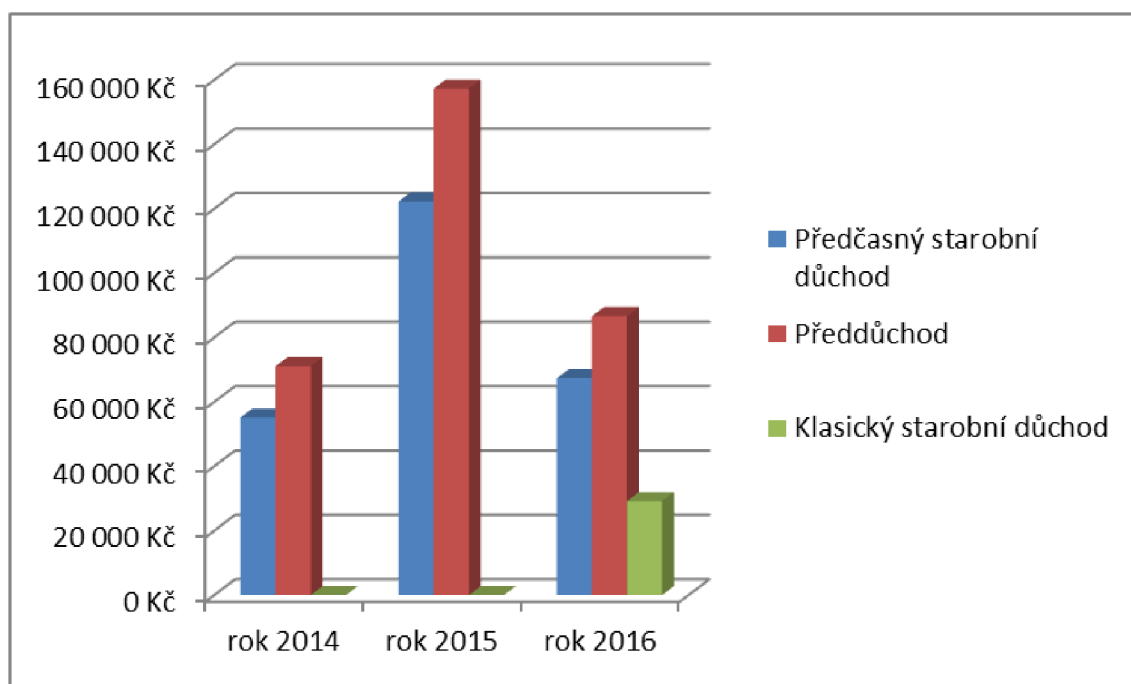
Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 12. 10. 2015, činí 44 roků a 190 dní⁶. Vyloučená doba se navýší o 365 dní za rok 2014. Výše důchodu, přiznávaného k datu 12. 10. 2015, by měla činit **10 948 Kč**.

⁶ V období od 20.7.2014 do 11.10.2015 byla započítána evidence na ÚP 80% - tedy v rozsahu 360 dní.

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu tedy dle našeho výpočtu činí 10 167 Kč měsíčně, což je o 2 918 Kč měsíčně méně, než by paní Jana pobírala v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na dvacet čtyři měsíců, který činí 13 085 Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodla, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na dvacet čtyři měsíců od 20. 7. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 10 948, což je o 781 Kč měsíčně více, než by pobírala v předčasném starobním důchodu a zároveň by v období od října 2015 do července 2016 pobíral jak klasický starobní důchod a zároveň tzv. předdůchod, pak by v uvedeném období pobíral 24 033 Kč měsíčně.

Graf č. 3: Přehled vyplacených dávek v období od 20. 7. 2014 do 19. 7. 2016 (paní Jana)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by paní Jana vydržela do data svého nároku, tj. do 12. 10. 2015, aniž by požádala o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo požádala o tzv. předdůchod, pak by získala dobu pojištění ve výši 44 roků a 190 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 360 dní na úřadu práce, kdy se doba započítává v rozsahu 80 %.

Výše starobního důchodu s předpokladem, že by nadále byla paní Jana evidována na úřadu práce jako uchazečka o zaměstnání, by odpovídala k datu 12. 10. 2015 výši 10 948 Kč/měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu není žádný, neboť obě výše dávek jsou totožné.

Výsledná analýza

V tomto případě není možné říci, že by měla výplata tzv. předdůchodu zásadní vliv na výši starobního důchodu, ale s přihlédnutím k tomu, z jakého důvodu paní Jana přemýšlí o uplatnění žádosti o předčasný starobní důchod, nebo tzv. předdůchod, bylo by vzhledem k markantnímu rozdílu, pro jmenovanou výhodnější, aby požádala o výplatu tzv. předdůchodu.

Pan Petr

Jedná se o šedesátiletého vysokoškolsky vzdělaného muže. V současné době je zaměstnán jako analytik v mezinárodní společnosti. Jeho důchodový věk činí rovných šedesát tři let, kterých dosáhne v únoru roku 2016. O ST⁷ chce požádat od data 27. 7. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození činí 15. 2. 2016.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu toho, že jeho manželka v roce 2014 žádá o starobní důchod a ukončuje svou profesní kariéru. Rádi by se s manželkou odstěhovali na chalupu.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD⁸ činí 629, což se rovná krácení 7,2 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní a 3 x 1,2 % za 90 dní). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 45 roků a 280 dní. V rozhodném období⁹ dosáhla průměrné mzdy ve výši 24 389,69 Kč měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 1. 1. 1996 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 503 670 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 27. 7. 2014 rovná 18 roků a 208 dní.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

⁷ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

⁸ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

⁹ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

**Tabulka č. 7: Výpočet předčasného starobního důchodu k 27. 7. 2014
(pan Petr)**

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	50941	80	8,7523	445851
1987	57594	42	8,5730	493753
1988	64644	42	8,3819	541840
1989	74260	11	8,1836	607714
1990	73408	5	7,8947	579534
1991	86151	26	6,8412	589376
1992	102541	22	5,5861	572804
1993	129203	26	4,4597	576207
1994	135151	10	3,7619	508425
1995	144682		3,1745	459293
1996	146899	18	2,6811	393851
1997	154457		2,4254	374620
1998	172987		2,2186	383789
1999	187934		2,0499	385246
2000	295967		1,9230	569145
2001	350265		1,7720	620670
2002	422435		1,6512	697525
2003	479221		1,5470	741355
2004	481685	19	1,4507	698780
2005	523452		1,3792	721945
2006	476228		1,2939	616191
2007	493756		1,2051	595025
2008	549357		1,1143	612149
2009	563701		1,0768	606993
2010	579678		1,0577	613125
2011	579412		1,0338	598996
2012	548901		1,0015	549724
2013	549999		1,0000	549999
Celkem	8194937	301		15703925

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{15\,039\,925 \times 30,4167}{10\,227-301} = 46\,088$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	4 857
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	3 519
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		19 791

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 45 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$45 \times 1,5 \% = 67,5 \%$$

za předčasný odchod do důchodu

$$-7,20 \%$$

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry

$$60,30 \%$$

Výpočet starobního důchodu od 27. 7. 2014

výpočtový základ:	19 791
procentní výměra:	11 934 /60,3 % z 19 791/
zákl. výměra:	2 340

14 165 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 27. 7. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 520 050 Kč.

Minimálně lze sjednat výplatu důchodu na 24 měsíců, v tomto případě tedy od 27. 7. 2014 do 26. 7. 2016. Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$520\,050 / 24 = 21\,667 \text{ Kč Výše předdůchodu}$$

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

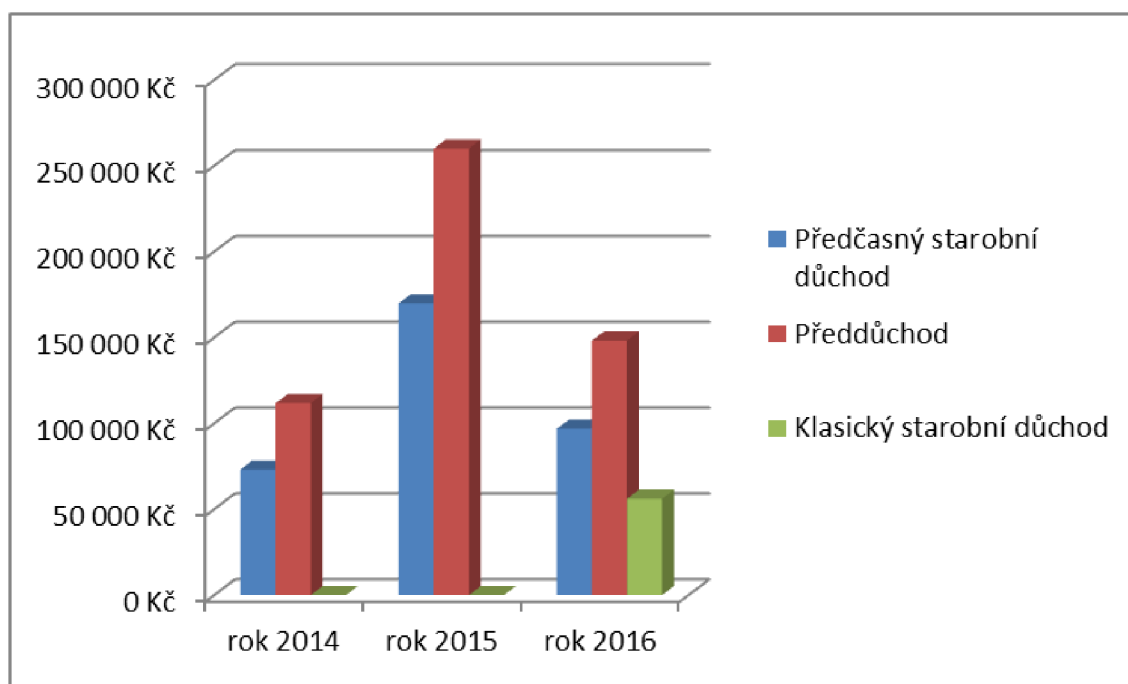
Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 15. 2. 2016, činí 45 roků a 280 dní¹⁰. Vyloučená doba se navýší o 365 dní za rok 2014 a 2015. Výše důchodu, přiznávaného k datu 15. 4. 2016, by měla činit **16 627 Kč**.

¹⁰ V období od 27. 7. 2014 do 14. 4. 2016 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, pan Petr by nutně musel vykonávat výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy pan Petr pobíral předdůchod byla vyloučena.

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu, s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 14 165 Kč měsíčně, což je o 7 502 Kč měsíčně méně, než by pan Petr pobíral v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na dvacet čtyři měsíců, který činí 21 667 Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodl, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na dvacet čtyři měsíců od 27. 7. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 16 627, což je o 2 462 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu a zároveň by v období od dubna 2016 do července 2016 pobíral jak klasický starobní důchod a zároveň tzv. předdůchod, pak by v uvedeném období pobíral 38 294 Kč měsíčně.

Graf 4: Přehled vyplacených dávek v období od 27. 7. 2014 do 26. 7. 2016 (pan Petr)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by pan Petr vydržel do data svého nároku, tj. do 15. 2. 2016, aniž by požádal o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo nepožádal o tzv. předdůchod, pak by získala dobu pojištění ve výši 47 roků a 179 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 1 rok a 264 dní.

Výše starobního důchodu s předpokladem, že by nadále byl pan Petr u téhož zaměstnavatele za stejný výdělek, jako je tomu v roce 2013, by pak odpovídal 16 835 Kč měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí u pana Petra 16 627 Kč měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 12 835 Kč měsíčně, je 208 Kč.

Výsledná analýza

Vzhledem k tomu, že se pan Petr rozhoduje o případném požádání o předčasném starobním důchodu či tzv. předdůchodu, zejména kvůli své manželce, aby odcházeli do důchodu ve stejný rok, je pak zcela na něm, jakou dávku by přijal. Dle mého názoru je v tomto případě lepší, pokud požádá o předčasný starobní důchod, než aby si nechal vyplácet tzv. předdůchodu ze svých naspořených prostředků, které by si následně mohl vyplatit jednorázově.

Paní Květa

Jedná se o šedesáti letou vyučenou ženu. V současné době je v evidenci úřadu práce jako uchazečka o zaměstnání. Předtím vykonávala výdělečnou činnost jako úřednice. Její důchodový věk, s přihlédnutím k výchově jednoho dítěte, činí šedesát jedna let, kterých dosáhne v březnu 2015. O ST¹¹ chce požádat od data 7. 3. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození, jako paní Jana, tj. 2. 3. 1954, činí 2. 4. 2014.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu toho, že jí na úřadu práce. Výplata podpory v nezaměstnanosti skončila v říjnu 2012 a v současné době pobírá dávky státní sociální podpory, které jsou v nedostatečné výši. O předčasný starobní důchod, či tzv. předdůchod se zajímá jednak z důvodu současného nízkého příjmu a také z důvodu toho, že se při ucházení o zaměstnání setkává s negativním postojem ze strany možných zaměstnavatelů vůči svému věku.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD¹² činí 360 dní, což se rovná krácení 3,6 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 44 roků a 99 dní. V rozhodném období¹³ dosáhla průměrné mzdy ve výši 9 428,78 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 7. 6. 2001 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 181 380 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 7. 3. 2014 rovná 12 roků a 274 dnům.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

¹¹ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

¹² SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

¹³ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

**Tabulka č. 8: Výpočet předčasného starobního důchodu k 7. 3. 2014
(paní Květa)**

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	35566	15	8,7523	311284
1987	36981	9	8,5730	317038
1988	38610	4	8,3819	323625
1989	13441	259	8,1836	109996
1990	3692	334	7,8947	29147
1991	0	365	6,8412	0
1992	11929	244	5,5861	66637
1993	34711	41	4,4597	154801
1994	46986	36	3,7619	176757
1995	59126	31	3,1745	187695
1996	91683	30	2,6811	245811
1997	102203	95	2,4254	247883
1998	96472	7	2,2186	214033
1999	139758	61	2,0499	286490
2000	129416	8	1,9230	248867
2001	153286		1,7720	271623
2002	168725	18	1,6512	278599
2003	173432		1,5470	268299
2004	185879		1,4507	269655
2005	197906	53	1,3792	272952
2006	187699		1,2939	242864
2007	221765	11	1,2051	267249
2008	214058		1,1143	238525
2009	266183		1,0768	286626
2010	259176		1,0577	274130
2011	256543	0	1,0338	265214
2012	42843	175	1,0015	42907
2013	0	365	1,0000	0
Celkem	3168069	2161		5898707

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{5\,898\,707 * 30,4167}{10227-2161} = \underline{22\,244}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	2 816
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		14 231

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 44 let pojištění by procentní sazba pro stanovení % výměry byla:

$$44 \times 1,5 \% = 66 \%$$

za předčasný odchod do důchodu

$$-3,60 \%$$

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry

$$62,40 \%$$

Výpočet starobního důchodu od 7. 3. 2014

výpočtový základ:	14 231
procentní výměra:	8 881 /62,4 % z 14 231/
zákl. výměra:	2 340
	11 221 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 7. 3. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 184 240 Kč. Minimálně lze sjednat výplatu důchodu na 24 měsíců, v tomto případě tedy od 7. 3. 2014 do 6. 3. 2016. Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$184\,240 / 24 = \mathbf{7\,677\,Kč\,Výše\,předdůchodu}$$

Pro přiznání tzv. předdůchodu je potřeba splnit podmínku, aby měsíční splátka se rovnala minimálně 30 % průměrné mzdy. V roce 2014 činí průměrná mzda 25 942 Kč. 30 % činí cca 7 783 Kč. V tomto případě měsíční splátka předdůchodu, z naspořených prostředků paní Květy bohužel nedosahuje požadovaných 30 % průměrné mzdy. Z toho důvodu, aby mohla kladně paní května požádat o přiznání tzv. předdůchodu je potřeba, aby doplatila na svůj účet vedený u penzijní společnosti minimálně: 2 544 Kč, což odpovídá 24 násobku rozdílu mezi 7 783 Kč a 7 677 Kč.

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 15. 4. 2016, činí 45 roků a 22 dní¹⁴. Vyloučená doba se navýší o 365 dní za rok 2014. Výše důchodu, přiznávaného k datu 2. 3. 2015, by měla činit **12 165 Kč**.

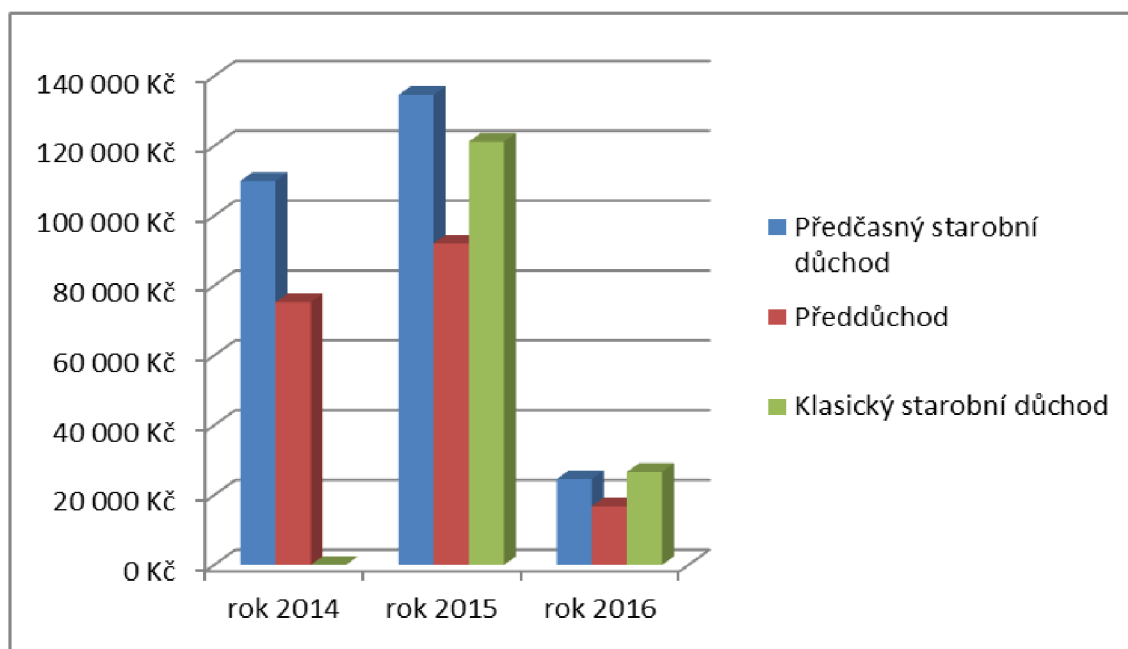
Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 11 221 Kč měsíčně, což je o 3 438 Kč měsíčně více, než by paní Květa pobírala v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na dvacet čtyři měsíců, který činí minimální částku, tj. 3 438 Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodla, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na dvacet čtyři měsíců od 7. 3. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 12 165 Kč, což je o 944 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu a zároveň by v období od března 2015 do března 2016 pobíral jak klasický starobní důchod a zároveň tzv. předdůchod, pak by v uvedeném období pobíral 19 948 Kč měsíčně.

---

¹⁴ V období od 7. 3. 2014 do 1.3.2015 byla započítána doba pojištění – evidence na úřadu práce v rozsahu 80%, tedy v rozsahu 288 dní.

Graf 5: Přehled vyplacených dávek v období od 7. 3. 2014 do 6. 3. 2016 (paní Květa)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by paní Květa vydržela do data svého nároku, tj. do 2. 3. 2015, aniž by požádala o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo nepožádala o tzv. předdůch, pak by získala dobu pojištění ve výši 44 roků a 22 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 80 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále byla paní Květa evidována na úřadu práce jako uchazečka o zaměstnání, by odpovídala stejné výši důchodu, jako by paní Květa požívala, pokud by se rozhodla požádat o přiznání předdůchodu.

Výsledná analýza

V tomto případě, bych paní Květě doporučila, aby si uplatnila žádost o předčasný starobní důchod a to zejména vzhledem k nedostatečné naspořené částky v rámci důchodového připojištění. Částkou, kterou by musela doplatit do penzijního připojištění, není zas tak velká, ale je, dle mého názoru, celkem zbytečné tento krok činit, jestliže předčasný starobní důchod činí o 3 438 Kč více, než je dávka tzv. předdůchodu a pokud by se standardní starobní důchod navýšil pouze o 944 Kč/měsíčně.

Pan Pavel

Jedná se o šedesátí dvouletého vyučeného muže. V současné době je zaměstnán jako obchodní zástupce. Jeho důchodový věk činí rovných padesát devět let, kterých dosáhne v květnu roku 2015. O ST¹⁵ chce požádat od data 31. 5. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození činí 25. 5. 2015.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu zdravotních potíží a necítí se již na vykonávání současného zaměstnání. Byl se informovat ohledně případného nároku na dávku Podpory v nezaměstnanosti z ÚP a potřebuje si výši srovnat s výší důchodových dávek.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD¹⁶ činí 360 dní, což se rovná krácení 3,6 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 46 roků a 58 dní. V rozhodném období¹⁷ dosáhla průměrné mzdy ve výši 11 335,01 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 1. 11. 1998 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 667 940 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 31. 5. 2014 rovná 15 roků a 211 dní.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

¹⁵ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

¹⁶ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

¹⁷ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

**Tabulka č. 9: Výpočet předčasného starobního důchodu k datu 31. 5. 2014
(pan Pavel)**

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	42162		8,7523	369014
1987	42016		8,5730	360203
1988	41791		8,3819	350288
1989	41203	15	8,1836	337189
1990	47678	6	7,8947	376404
1991	55206		6,8412	377675
1992	32771		5,5861	183062
1993	93311		4,4597	416139
1994	106753		3,7619	401594
1995	78752		3,1745	249998
1996	130020		2,6811	348597
1997	151878		2,4254	368365
1998	191960		2,2186	425882
1999	153930	19	2,0499	315541
2000	140234	35	1,9230	269670
2001	137594	47	1,7720	243817
2002	146688	48	1,6512	242211
2003	169956	39	1,5470	262922
2004	189471	22	1,4507	274866
2005	193708	25	1,3792	267162
2006	178239	38	1,2939	230623
2007	194653		1,2051	234576
2008	209685	17	1,1143	233652
2009	201095	31	1,0768	216539
2010	208957		1,0577	221014
2011	211926		1,0338	219089
2012	211631		1,0015	211948
2013	212015		1,0000	212015
Celkem	3815283	342		8220056

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{8\,220\,056 \cdot 30,4167}{10227-342} = \underline{25\,294}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	3 609
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		15 024

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 46 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$46 \times 1,5 \% = 69 \%$$

za předčasný odchod do důchodu

$$-3,60 \%$$

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry

$$65,40 \%$$

Výpočet starobního důchodu od 31. 5. 2014

výpočtový základ:	15 024
procentní výměra:	9 826 /65,4 % z 15 024/
zákl. výměra:	2 340
12 166 výše starobního důchodu	

Výpočet předdůchodu

K datu 31. 5. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 679 090 Kč. Minimálně lze sjednat výplatu důchodu na 24 měsíců, v tomto případě tedy od 31. 5. 2014 do 30. 5. 2016. Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$679\,090 / 24 = \mathbf{28\,296\,Kč. \text{ Výše předdůchodu}}$$

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

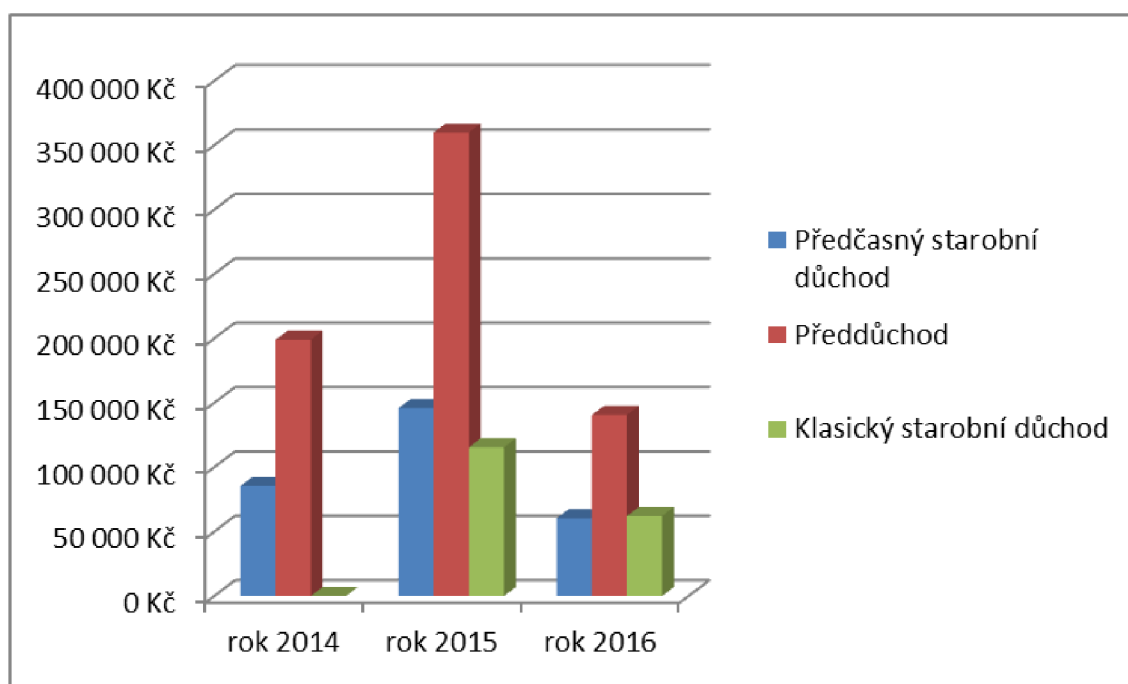
Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 15. 5. 2016, činí 46 roků a 58 dní¹⁸. Vyloučená doba se navýší o 214 dní za rok 2014. Výše důchodu, přiznávaného k datu 25. 5. 2015, by měla činit **12 515 Kč**.

¹⁸V období od 31. 5. 2014 do 25. 5. 2015 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, pan Pavel by nutně musel vykonávat výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy pan Pavel pobíral předdůchod byla vyloučena.

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu, s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 12 166 Kč měsíčně, což je o 16 130 Kč měsíčně méně, než by pan Pavel pobíral v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na dvacet čtyři měsíců, který činí minimální částku, tj. 28 296 Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodl, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na dvacet čtyři měsíců od 31. 5. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 12 515, což je o 349 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu a zároveň by v období od května 2015 do května 2016 pobíral jak klasický starobní důchod a zároveň tzv. předdůchod, pak by v uvedeném období pobíral 40 811 Kč měsíčně.

Graf č. 6: Přehled vyplacených dávek za období 31. 5. 2014 do 30.5.2016 (pan Pavel)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by paní Pavel vydržel do data svého nároku, tj. do 25. 5. 2015, aniž by požádal o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo požádal o tzv. předdůchod, pak by získala dobu pojištění ve výši 47 roků a 81 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 358 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále byl pan Pavel zaměstnán u stejného zaměstnavatele a pobíral by za rok 2014 stejnou výši výdělku, jako za rok 2013, pak by výše starobního důchodu odpovídala výši 12 876 Kč měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí u pana Pavla 12 515 Kč měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 12 876 Kč měsíčně, je 361 Kč měsíčně.

Výsledná analýza

V tomto případě bych doporučovala panu Pavlovi, pokud opravdu by ukončil pracovní poměr, aby požádal o předčasný starobní důchod, i když je o 16 130,- Kč nižší než předdůchod, ale vzhledem k navýšení standartního starobního důchodu oproti předčasnému starobnímu důchodu, by vyplacené částky na tzv. předdůchodu neměly kýžený dopad, neboť je to velmi nevyrovnané.

Paní Dita

Jedná se o padesáti devítiletou vysokoškolsky vzdělanou ženu. V současné době je v zaměstnaneckém poměru jako učitelka na základní škole. Její důchodový věk, s přihlédnutím k výchově dvou dětí, činí šedesát let, kterých dosáhne v listopadu 2015. O ST¹⁹ chce požádat od data 18. 11. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození, jako paní Jana, tj. 12. 11. 1955, činí 12. 3. 2019.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu toho, že má obavy s ukončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele. Zaevidovat se na úřadu práce zcela odmítá, z důvodu potupy pro její osobu.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD²⁰ činí 360 dní, což se rovná krácení 3,6 % (4x 0,9 % za 360 kalendářních dní). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 43 roků a 15 dní. V rozhodném období²¹ dosáhla průměrné mzdy ve výši 14 440,57 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 7. 6. 2001 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 171 460 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 18. 11. 2014 rovná 19 roků a 321 dnům.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

¹⁹ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

²⁰ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

²¹ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

**Tabulka č. 10: Výpočet předčasného starobního důchodu k 18.11.2014
(paní Dita)**

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koefficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	26306	24	8,7523	230238
1987	24843	20	8,5730	212979
1988	26909	5	8,3819	225549
1989	35576	24	8,1836	291140
1990	26919	48	7,8947	212517
1991	40478	9	6,8412	276918
1992	66444	10	5,5861	371163
1993	77590	12	4,4597	346028
1994	92495	29	3,7619	347957
1995	112253	24	3,1745	356347
1996	136353	16	2,6811	365576
1997	135854	34	2,4254	329500
1998	154342	7	2,2186	342423
1999	180258	13	2,0499	369511
2000	176552	31	1,9230	339509
2001	207989	10	1,7720	368557
2002	226994		1,6512	374812
2003	244840		1,5470	378767
2004	262142		1,4507	380289
2005	269547	13	1,3792	371759
2006	313382		1,2939	405485
2007	279565	47	1,2051	336904
2008	310284	25	1,1143	345749
2009	335755	11	1,0768	361541
2010	318313	7	1,0577	336680
2011	308890	23	1,0338	319330
2012	339138		1,0015	339647
2013	339777		1,0000	339777
Celkem	4852032	442		9276654

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{8\,549\,581 * 30,4167}{10227-402} = \underline{28837}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	4 530
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		15 945

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 43 let pojištění by % sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$43 \times 1,5\% = 64,5 \%$$

za předčasný odchod do důchodu -3,60 %

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry 60,90 %

Výpočet starobního důchodu od 18. 11. 2014

výpočtový základ:	15 945
procentní výměra:	9 711 /60,9 % z 15 357/
zákl. výměra:	2 340
	12 051 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 18. 11. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 188 760 Kč. Minimálně lze sjednat výplatu důchodu na 24 měsíců, v tomto případě tedy od 18. 11. 2014 do 17. 11. 2016 Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$188\,760 / 24 = \mathbf{7\,865\,Kč. \text{ Výše předdůchodu}}$$

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

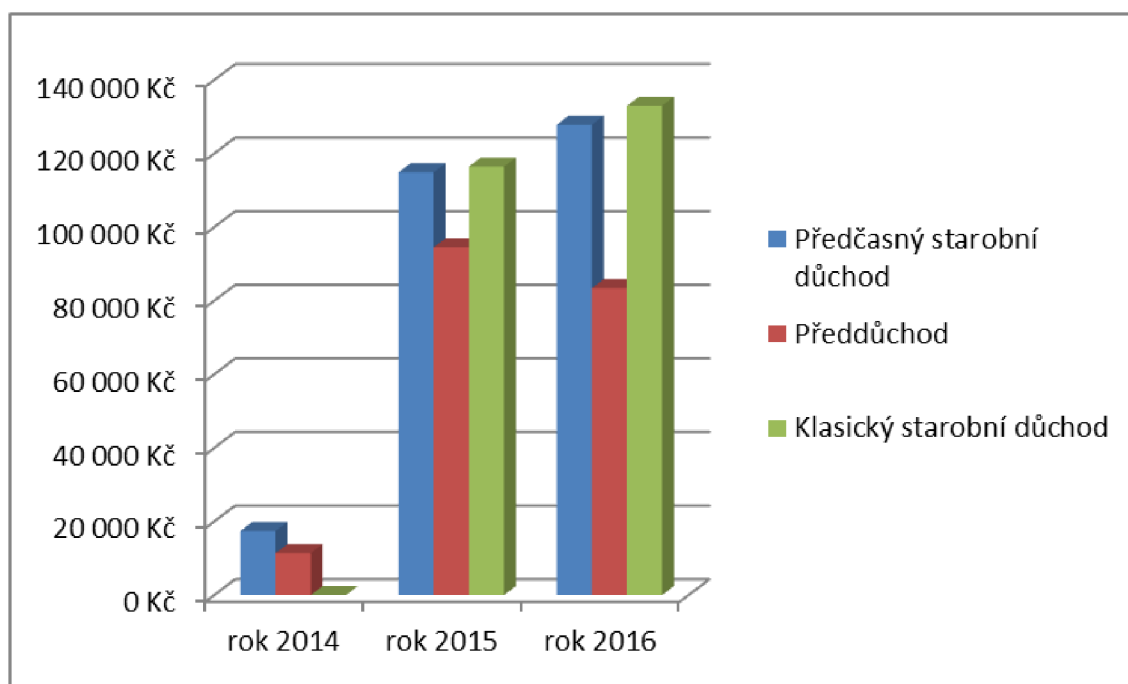
Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 15. 5. 2016, činí 43 roků a 15 dní²². Vyloučená doba se navýší o 42 dní za rok 2014. Výše důchodu, přiznávaného k datu 12. 11. 2015, by měla činit **12 542 Kč**.

²² V období od 18. 11. 2014 do 12. 11. 2015 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, paní Dita by nutně musel vykonávat výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy paní Dita pobírala předdůchod byla vyloučena.

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasickým přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 12 051 Kč měsíčně, což je o 4 186 Kč měsíčně více, než by paní Dita pobírala v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na dvacet čtyři měsíců, který činí minimální částku, tj. 7 865,- Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodla, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na dvacet čtyři měsíců od 18. 11. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 12 542, což je o 491 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu a zároveň by v období od listopadu 2015 do listopadu 2016 pobírala jak klasický starobní důchod a zároveň tzv. předdůchod, pak by v uvedeném období pobírala 20 407,- Kč měsíčně.

Graf 7: Přehled vyplacených dávek v období od 18. 11. 2014 do 17. 11. 2016 (paní Dita)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by paní Dita vydržela do data svého nároku, tj. do 12. 11. 2015, aniž by požádala o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo nepožádala o tzv. předdůch, pak by získala dobu pojištění ve výši 44 roků a 9 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 359 dní.

Výše starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále byla paní Dita zaměstnána u současného zaměstnavatele a pobírala výši příjmů stejnou jako v roce 2013, by byla 12 854 Kč/měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí u paní Dity 12 542 Kč měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 12 854 Kč měsíčně, je 312 Kč.

Výsledná analýza

Paní Dita, pokud by došlo k rozvázání pracovního poměru, by měla požádat spíše o předčasný starobní důchod, neboť je pro ni evidentně výhodnější než tzv. předdůchod. Naspořené prostředky v rámci III. pilíře by si měla nechat vyplatit jiným, zákonem umožňujícím, způsobem. Nejlepší cesta se mi zdá to, že by měla paní Dita nechat se zaevidovat na ÚP jako uchazeč o zaměstnání, kdy chybějící dobu do nároku na klasický starobní důchod by měla pokrytu evidencí na ÚP, která by jednak byla započítatelná jako doba pojištění a jednak by se jí pro výpočet důchodu vyloučila. Výše důchodu by zůstala stejná jako, kdyby pobírala tzv. předdůchod, ale při této cestě, by měla stále naspořené prostředky v rámci III. pilíře.

Pan Luděk

Jedná se o šedesátiletého vysokoškolsky vzdělaného muže. V současné době vykonává samostatnou výdělečnou činnost. Jeho důchodový věk činí šedesát tři let a dva měsíce, kterých dosáhne v říjnu roku 2017. O ST²³ chce požádat od data 24. 10. 2014. Nárok na starobní důchod vznikne 7. 10. 2017.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu toho, že se již necítí na vykonávání svého současného zaměstnání a případně by při předčasném starobním důchodu vykonával samostatnou výdělečnou činnost v takovém rozsahu, aby nezakládala povinnou účast na sociálním pojištění, což zákon o důchodovém pojištění dovoluje.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD²⁴ činí 1080 dní, což se rovná krácení 14,4 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní 4 x 1,2 % za 361. den až 720 den a 4 x 1,5 % za 721. den až 1080 den před nárokem na klasický starobní důchod). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 42 roků a 135 dní. V rozhodném období²⁵ dosáhla průměrné mzdy ve výši 7083,66 Kč/měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 1. 8. 1999 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 296 790 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 24. 10. 2014 činí 15 roků a 85 dní.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

²³ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

²⁴ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

²⁵ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

Tabulka č. 11: Výpočet předčasného starobního důchodu k 24. 10. 2014 (pan Luděk)

rok	vyměř. základ (v Kč)	vyložené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	46 669	10	8,7523	408461
1987	55 350		8,5730	474516
1988	51 008	32	8,3819	427544
1989	65 009		8,1836	532008
1990	81 059		7,8947	639936
1991	77 730		6,8412	531766
1992	51 632		5,5861	288422
1993	186 942		4,4597	833705
1994	242 242		3,7619	911290
1995	368 442		3,1745	1169619
1996	51 942		2,6811	139262
1997	63 603		2,4254	154263
1998	78 858		2,2186	174954
1999	46 370		2,0499	95054
2000	123 501		1,9230	237492
2001	49 075		1,7720	86961
2002	59 360		1,6512	98015
2003	24 142		1,5470	37348
2004	42 358		1,4507	61449
2005	50 230		1,3792	69277
2006	58 450		1,2939	75628
2007	62 362		1,2051	75152
2008	66 622		1,1143	74237
2009	72 610		1,0768	78186
2010	73 078		1,0577	77295
2011	76 162		1,0338	78736
2012	77 362		1,0015	77478
2013	77 942		1,0000	77942
Celkem	2380110	42		7985997

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{7\,985\,997 * 30,4167}{10\,227-402} = \underline{23\,850}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	3 234
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		14 649

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 42 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$42 \times 1,5\% = 63\%$$

za předčasný odchod do důchodu -14,40 %

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry 48,60 %

Výpočet starobního důchodu od 24. 10. 2014

výpočtový základ:	14 649
procentní výměra:	7 120 /48,6 % z 14 649/
zákl. výměra:	2 340
	9 460 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 24. 10. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 312 360 Kč.

V tomto případě se sjedná výplata tzv. předdůchodu na celou dobu, do nároku na klasický starobní důchod, tj. na 36 měsíců, v tomto případě tedy od 24. 10. 2014 do 7.10.2017 Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$312\,360 / 36 = \mathbf{8\,677,-\,Kč. \text{ Výše předdůchodu}}$$

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 15. 5. 2016, činí 42 roků a 135 dní²⁶. Vyloučená doba se navýší o 823 dní za období 24. 10. 2014 do 31. 12. 2016. Výše důchodu, přiznávaného k datu 7. 10. 2017, by měla činit **9 758 Kč**.

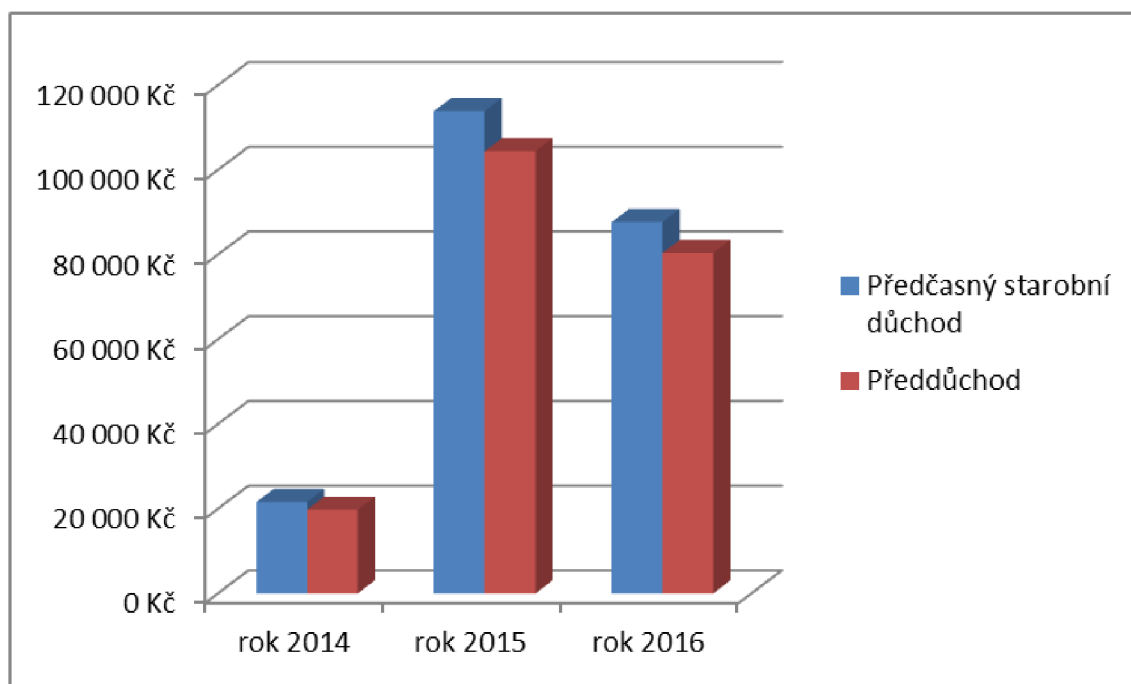
²⁶V období od 24. 10. 2014 do 7. 10. 2017 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, pan Luděk by nutně musel vykonávat samostatnou výdělečnou činnost a z toho důvodu by se

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 9 460 Kč měsíčně, což je o 783 Kč měsíčně více, než by pan Luděk pobíral v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na třicet šest měsíců, který činí minimální částku, tj. 8 677 Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodl, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na třicet šest měsíců od 24. 10. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 9 758 Kč, což je o 298 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu.

Graf č. 8: Přehled vyplacených dávek za období od 24. 10. 2014 do 7. 10. 2017 (pan Luděk)

Zdroj: vlastní zpracování

žádost o tzv. předdůchod stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy pan Luděk pobíral předdůchod, byla vyloučena.

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by pan Luděk vydržel do data svého nároku, tj. do 7. 10. 2017, aniž by požádal o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo požádal o tzv. předdůchod, pak by získal dobu pojištění ve výši 45 roků a 19 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 2 roky a 249 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále byl pan Luděk vykonával samostatnou výdělečnou činnost a měl stejnou výši příjmů za rok 2014 jako za rok 2013, pak by odpovídala 11 927 Kč/měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu který činí u pana Luďka 9 758 Kč měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 11 927 Kč měsíčně, je 2 169 Kč.

Výsledná analýza

Vzhledem k tomu, že by předčasný starobní důchod činil k datu 24. 10. 2014 více než tzv. předdůchod a také s přihlédnutím k možnosti přivýdělku v rámci samostatné výdělečné činnosti a to do částky 62 261 Kč v roce 2014, což je částka vzniklá rozdílem příjmů samostatně výdělečně činného a jeho výdajů. Pokud by pan Luděk tuto částku v roce 2014 nepřekročil, po podání „přehledu OSVČ za rok 2014“, pak by nebyl povinen hradit pojistné na sociální pojištění a mohl by být poživatelem předčasného starobního důchodu.

Z výše uvedeného vyplývá, že bych panu Luďkovi doporučila, aby požádal o předčasný starobní důchod.

Paní Tat'ána

Jedná se o padesáti šesti letou vyučenou ženu. V současné době je v zaměstnaneckém poměru jako dělnice v soukromém sektoru. Její důchodový věk, s přihlédnutím k výchově čtyř dětí, činí padesát devět let a čtyři měsíce, kterých dosáhne v dubnu 2017. O ST²⁷ chce požádat od data 15. 10. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození, jako paní Jana, tj. 5. 12. 1957, činí 2. 8. 2021.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje ze zdravotních důvodů. Dle sdělení jejího ošetřujícího lékaře její zdravotní stav není natolik vážný, aby odpovídal nějakému stupni invalidity a tudíž ani o něho nebude žádat.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD²⁸ činí 901 dní, což se rovná krácení 11,4 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní, 4 x 1,2 % za 361. den až 720. den a 2 x 1,5 % za 721. den až 901. den). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 39 roků a 209 dní. V rozhodném období²⁹ dosáhla průměrné mzdy ve výši 5 162,71 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 15. 9. 1997 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 184 520 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 15. 10. 2014 rovná 17 roků a 30 dnům.

Většina podmínek pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, by k datu 15. 10. 2014 byla splněna, ale podmínka pěti let

---

²⁷ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

²⁸ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

²⁹ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

před nárokem na důchod muže stejného data narození není splněna. Tato podmínka bude splněna až ke dni 2. 8. 2016.

**Tabulka č. 12: Výpočet předčasného starobního důchodu k 15. 10. 2014
(paní Taťána)**

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	15 649	72	8,7523	136965
1987	23 298	15	8,5730	199734
1988	19 023	56	8,3819	159449
1989	23 642		8,1836	193477
1990	39 787	4	7,8947	314106
1991	25 572	16	6,8412	174943
1992	34 582		5,5861	193179
1993		365	4,4597	0
1994	5 171	365	3,7619	19453
1995	842	365	3,1745	2673
1996			2,6811	0
1997	81 045	84	2,4254	196567
1998	110 313	54	2,2186	244740
1999	79 051	71	2,0499	162047
2000		366	1,9230	0
2001	17 908	265	1,7720	31733
2002	84 375		1,6512	139320
2003	92 764		1,5470	143506
2004	96 938		1,4507	140628
2005	111 792		1,3792	154184
2006	120 393		1,2939	155777
2007	162 462	19	1,2051	195783
2008	116 755		1,1143	130100
2009	112 885		1,0768	121555
2010	90 217		1,0577	95423
2011	89 933		1,0338	92973
2012	90 039		1,0015	90174
2013	90 233		1,0000	90233
Celkem	1734669	2117		3578718

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{3\,578\,718 * 30,4167}{10\,227-2117} = \underline{13\,422}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	522
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		11 937

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 39 let pojištění by % sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$39 \times 1,5 \% = 58,5 \%$$

za předčasný odchod do důchodu

-11,40 %

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry

47,10 %

Výpočet starobního důchodu od 15. 10. 2014

výpočtový základ:	11 937
procentní výměra:	5 623 /47,1 % z 11 937/
zákl. výměra:	2 340
	7 963 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 15. 10. 2014 nelze tzv. předdůchod přiznat, neboť není splněna jedna z podmínek pro přiznání této dávky a to ta, že není splněna doba pěti let před nárokem na starobní důchod muže stejného data narození. Nejdříve může být tzv. předdůchod přiznán ke dni 2. 8. 2016, kdy do nároku na starobní důchod paní Taťány schází 244 dní. Od tohoto data je možné přiznat tzv. předdůchod v nejnižším možném rozmezí 24 měsíců, v tomto případě tedy od 2. 8. 2016 do 2. 8. 2018. Výše naspořených prostředků k datu 2. 8. 2016, pokud bude zachována výše měsíčního příspěvku paní Taťány ve výši 1 000 Kč/měsíčně a státu 230 Kč/měsíčně, bude činit 222 650 Kč. Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$222\,650/24 = \mathbf{9\,278,- \text{ Kč. Výše předdůchodu}}$$

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 2. 4. 2017, činí 41 roků a 135 dní³⁰. Vyloučená doba se navýší o 152 dní za období 2. 8. 2016 do 31. 12. 2016. Výše důchodu, přiznávaného k datu 2. 4. 2017, by měla činit **9 949 Kč**.

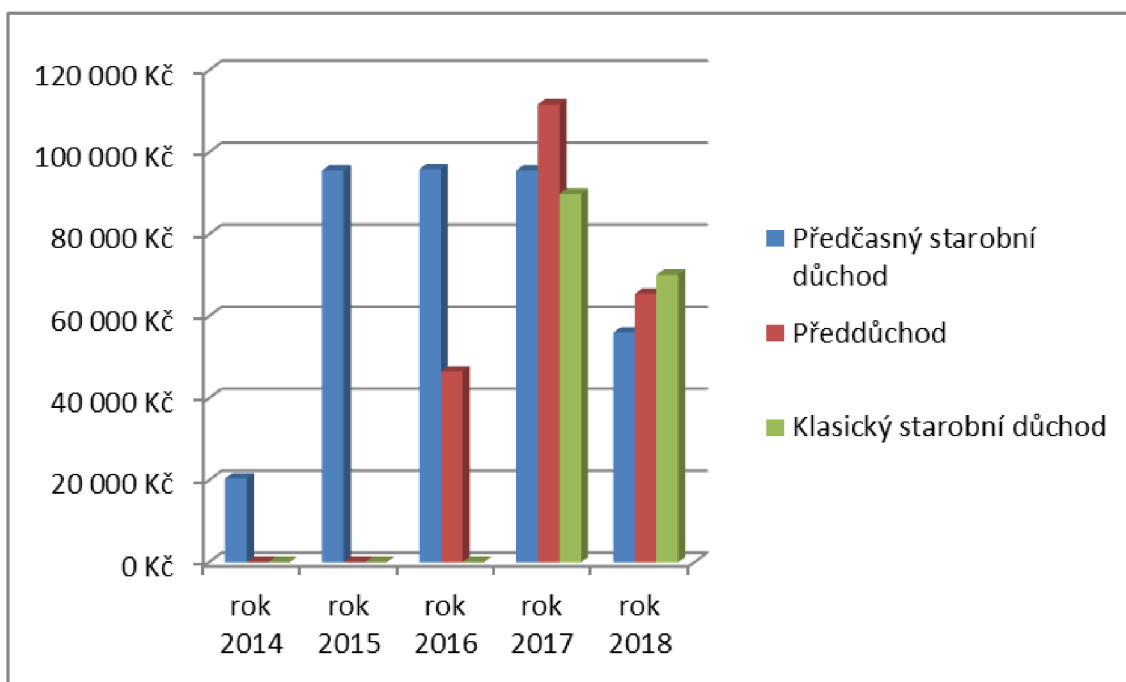
Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 7 963 Kč měsíčně. Výše tzv. předdůchodu by činila 9 278 Kč, což je o 1 315 Kč více, ale je možné jej přiznat až od 2. 8. 2016, což znamená, že paní Taťána by musela být pojištěna ještě necelé dva roky, aby mohla požádat o tuto dávku. Pokud by o ni požádala od 2. 8. 2016, pak by výše klasického starobního důchodu činila 9 949 Kč, což je o 1 986 Kč více než předčasný starobní důchod přiznaný ke dni 15. 10. 2014. Pokud by byl předčasný starobní důchod přiznan k datu 2. 8. 2016, pak by jeho výše, s předpokladem, že by paní Taťána byla výdělečně činná a měla podobné výdělků jako dosud, činila 9 699 Kč, což je o 1736 Kč více než předčasný starobní důchod přiznaný ke dni 15. 10. 2014, ale je o 250 Kč nižší než klasický starobní důchod.

---

³⁰ V období od 15. 10. 2014 do 5.4.2017 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, paní Taťána by nutně musela vykonávat výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy paní Taťána pobírala předdůchod, byla vyloučena.

Graf č. 9: přehled vyplacených dávek v období od 15. 10. 2014 do 2. 8. 2018 (paní Taťána)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by paní Taťána vydržela do data svého nároku, tj. do 2. 4. 2017, aniž by požádala o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo nepožádala o tzv. předdůchod, pak by získala dobu pojištění ve výši 41 roků a 135 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 2 roky a 170 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále byla paní Taťána zaměstnána u současného zaměstnavatele a požívala stejný výdělek v roce 2014 až 2016 jako byl v roce 2013, pak by odpovídala 9 743 Kč měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí u paní Jany 9 949 Kč měsíčně a klasickým starobním

důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 9 743 Kč měsíčně, je -206 Kč/měsíčně.

Výsledná analýza

Vzhledem k tomu, že paní Taťána se rozhoduje na základě svého zdravotního stavu, nechala bych na jejím uvážení, zda je natolik vážný, že dle jejího mínění nebude moci vykonávat nadále výdělečnou činnost, pak bych volila přiznání předčasného starobního důchodu k datu 15. 10. 2014. Ale pokud není natolik vážný a paní Taťána, bude moci ještě vykonávat výdělečnou činnost, pak bych volil cestu nejlépe odchodu do klasického starobního důchodu, případně do předčasného starobního důchodu s co nejnižším krácením. Naspořené prostředky ve III. pilíři bych si nechala vyplatit jiným způsobem.

Pan Ivan

Jedná se o šedesáti dvou letého vyučeného muže. V současné době vykonává samostatnou výdělečnou činnost. Jeho důchodový věk činí šedesát dva let a deset měsíců, kterých dosáhne v září roku 2015. O ST³¹ chce požádat od data 15. 3. 2014. Nárok na starobní důchod vznikne 5. 9. 2015.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se ze zdravotních důvodů, protože celý život pracuje manuálně, cítí se již unavený a už ho jeho profese nenaplňuje tak, jako když byl mladší.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD³² činí 540 dní, což se rovná krácení 6 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní 2 x 1,2 % za 361. den až 540. den). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 44 roků a 74 dní. V rozhodném období³³ dosáhla průměrné mzdy ve výši 16 172 Kč/měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 1. 1. 1995 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 262 190 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 15. 3. 2014 činí 19 roků a 74 dní.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

³¹ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

³² SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

³³ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

**Tabulka č. 13: Výpočet předčasného starobního důchodu k 15. 3. 2014
(pan Ivan)**

rok	vyměř. základ (v Kč)	vyložené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	58 744		8,7523	514145
1987	63 592		8,5730	545174
1988	64 563	5	8,3819	541161
1989	70 667	3	8,1836	578310
1990	70 931	3	7,8947	559979
1991	103 074	12	6,8412	705150
1992	80 452		5,5861	449413
1993	29 820		4,4597	132988
1994	17 655		3,7619	66416
1995	16 987		3,1745	53925
1996	18 987	26	2,6811	50906
1997	32 454		2,4254	78714
1998	137 487		2,2186	305029
1999	208 889		2,0499	428202
2000	297 597	3	1,9230	572279
2001	266 197		1,7720	471701
2002	265 427		1,6512	438273
2003	330 619		1,5470	511468
2004	285 816	13	1,4507	414633
2005	298 238	0	1,3792	411330
2006	297 355	34	1,2939	384748
2007	284 151	24	1,2051	342430
2008	647 672	0	1,1143	721701
2009	475 287		1,0768	511789
2010	157 931		1,0577	167044
2011	306 187		1,0338	316536
2012	483 337		1,0015	484062
2013	63 670	334	1,0000	63670
Celkem	5433786	457		10821176

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{8\,549\,581 * 30,4167}{10227 - 402} = \underline{33\,689}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	4 857
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	792
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		17 064

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 44 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$44 \times 1,5 \% = 66 \%$$

za předčasný odchod do důchodu -6,00 %

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry 60,00 %

Výpočet starobního důchodu od 15. 3. 2014

výpočtový základ:	17 064
procentní výměra:	10 239 /60 % z 17 064/
zákl. výměra:	2 340
12 579 výše starobního důchodu	

Výpočet předdůchodu

K datu 15. 3. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 265 050 Kč.

V tomto případě se sjedná výplata tzv. předdůchodu na dva roky, tj. 24 měsíců, v tomto případě tedy od 15. 3. 2014 do 15. 3. 2016 Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$265\,050 / 24 = \mathbf{11\,044\,Kč. \text{ Výše předdůchodu}}$$

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

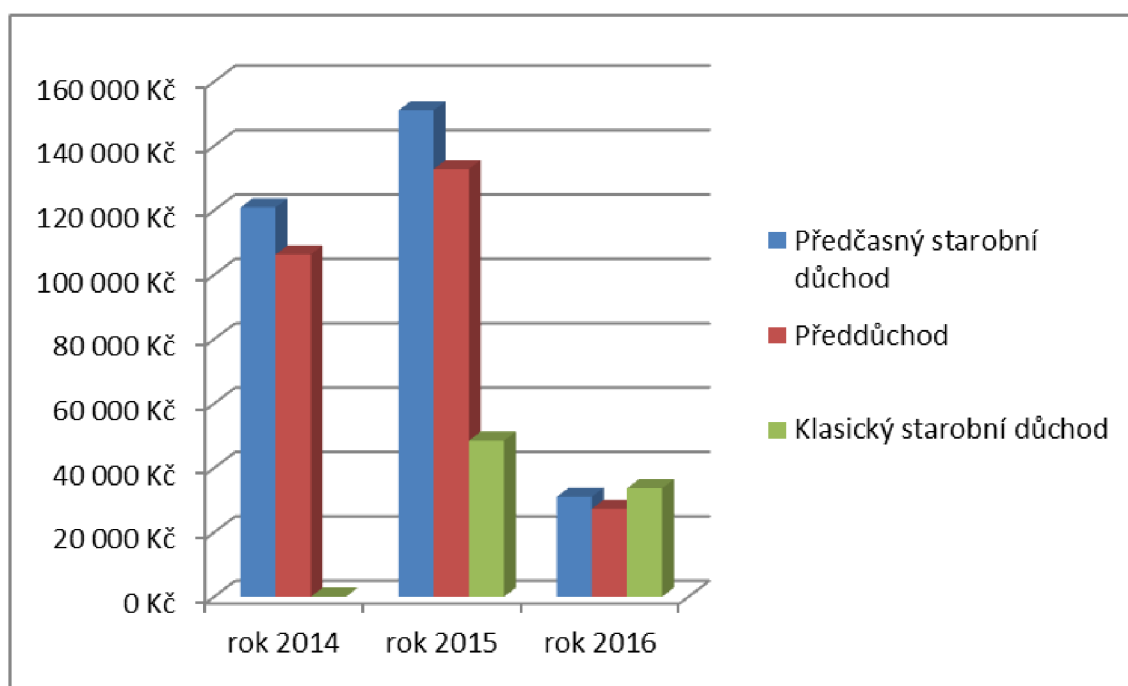
Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 5. 9. 2014, činí 44 roků a 74 dní³⁴. Vyloučená doba se navýší o 292 dní za období 15. 3. 2014 do 31. 12. 2014. Výše důchodu, přiznávaného k datu 5. 9. 2015, by měla činit **13 646 Kč**.

³⁴V období od 15. 3. 2014 do 5. 9. 2015 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, pan Ivan by nutně musel vykonávat výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy pan Ivan pobíral předdůchod, byla vyloučena.

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 12 579 Kč měsíčně, což je o 1 535 Kč měsíčně více, než by pan Ivan pobíral v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na dvacet čtyři měsíců, který činí minimální částku, tj. 11 044 Kč/měsíčně. Pokud by se rozhodl, že požádá o tzv. předdůchod s výplatou na dvacet čtyři měsíců od 15. 3. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 13 646 Kč, což je o 1 067 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu.

Graf č. 10: přehled vyplacených dávek v období od 15. 3. 2014 do 15. 3. 2016 (pan Ivan)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by pan Ivan vydržel do data svého nároku, tj. do 5. 9. 2015, aniž by požádal o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo

požádal o tzv. předdůchod, pak by získala dobu pojištění ve výši 45 roků a 257 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 1 rok a 183 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále vykonával pan Ivan samostatnou výdělečnou činnosti, by odpovídala 13 836 Kč měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí u pana Ivana 13 646 Kč měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 13 836 Kč měsíčně, je 190 Kč.

Výsledná analýza

Zde ponechávám vše na panu Ivanovi a jeho uvážení, protože výše jednotlivých dávek jsou tak blízce u sebe, že je rozhodnutí jen na něm. Avšak dle mého názoru by bylo výhodnější požádat o předčasný starobní důchod, a to vzhledem k uvedeným výším.

Paní Erika

Jedná se o padesáti osmi letou ženu s dosaženým středoškolským vzděláním. V současné době je v zaměstnaneckém poměru jako administrativa ve finančním sektoru. Její důchodový věk, s přihlédnutím k výchově svou dětí, činí šedesát let a čtyři měsíce, kterých dosáhne v únoru 2017. O ST³⁵ chce požádat od data 22. 5. 2014. Důchodový věk muže stejného data narození, jako paní Erika, tj. 5. 10. 1956, činí 5. 4. 2020.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje z důvodu zdravotního postižení jejího manžela, o něhož by ráda pečovala a dávky, které by pobíral manžel, by jim nezajistil standard, na něhož jsou zvyklí. Ráda by požádala o dávky, aby aspoň částečně kompenzovala ukončení své výdělečné činnosti.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD³⁶ činí 991 dní, což se rovná krácení 12,9 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní, 4 x 1,2 % za 361. den až 720. den a 3 x 1,5 % za 721. den až 991. den). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 39 roků a 217 dní. V rozhodném období³⁷ dosáhla průměrné mzdy ve výši 16 313,61 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 1. 11. 1998 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 283 350 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 22. 5. 2014 rovná 15 roků a 202 dnům.

Většina podmínek pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, by k datu 15. 10. 2014 byla splněna, ale podmínka pěti let

---

³⁵ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

³⁶ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

³⁷ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

před nárokem na důchod muže stejného data narození není splněna. Tato podmínka bude splněna až ke dni 5. 4. 2015.

**Tabulka č. 14: Výpočet předčasného starobního důchodu k 22. 5. 2014
(paní Erika)**

Rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	3260	365	8,7523	28532
1987	2024	365	8,5730	17352
1988	11652	212	8,3819	97666
1989	22103	89	8,1836	180882
1990	29812	40	7,8947	235357
1991	39818	61	6,8412	272403
1992	89912	17	5,5861	502257
1993	88160	133	4,4597	393167
1994	128503	35	3,7619	483415
1995	149613	32	3,1745	474946
1996	192215	21	2,6811	515348
1997	178008	18	2,4254	431741
1998	211798		2,2186	469895
1999	234365		2,0499	480425
2000	257425		1,9230	495028
2001	261650	17	1,7720	463644
2002	257881	10	1,6512	425813
2003	356774	5	1,5470	551929
2004	284981		1,4507	413422
2005	291482		1,3792	402012
2006	326327		1,2939	422235
2007	359307		1,2051	433001
2008	359663		1,1143	400772
2009	339409		1,0768	365476
2010	281860	39	1,0577	298123
2011	312119	25	1,0338	322669
2012	232579	81	1,0015	232928
2013	232938		1,0000	232938
Celkem	5481374	1565		10043376

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$10\,043\,376 \times 30,4167$ 35 267,4167
 10 227-1565

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	4 857
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	1 139
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		17 411

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 39 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$31 \times 1,5 \% = 46,5 \%$$

za předčasný odchod do důchodu -12,90 %

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry 33,60 %

Výpočet starobního důchodu od 22. 5. 2014

výpočtový základ:	17 411
procentní výměra:	5 851 /45,6 % z 17 411/
zákl. výměra:	2 340
	8 191 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 15. 10. 2014 nelze tzv. předdůchod přiznat, neboť není splněna jedna z podmínek pro přiznání této dávky a to, že není splněna doba pěti let před nárokem na starobní důchod muže stejného data narození. Nejdříve může být tzv. předdůchod přiznán ke dni 5. 4. 2015, kdy do nároku na starobní důchod paní Eriky schází 672 dní. Od tohoto data je možné přiznat tzv. předdůchod v nejnižším možném rozmezí 24 měsíců, v tomto případě tedy od 5. 4. 2015 do 4. 4. 2017. Výše naspořených prostředků k datu 5. 4. 2015, pokud bude zachována výše měsíčního příspěvku paní Eriky ve výši 2 000 Kč/měsíčně a státu 230 Kč/měsíčně, bude činit 316 800 Kč. Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$316\,800/24 = 13\,200$ Kč Výše předdůchodu

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 5. 2.2017, činí roků 39 a 217 dní³⁸. Za období od 22. 5. 2014 do 31. 12. 2016 se uvedená doba vyloučí. Výše důchodu, přiznávaného k datu 5. 2. 2017, by měla činit **10 682 Kč**.

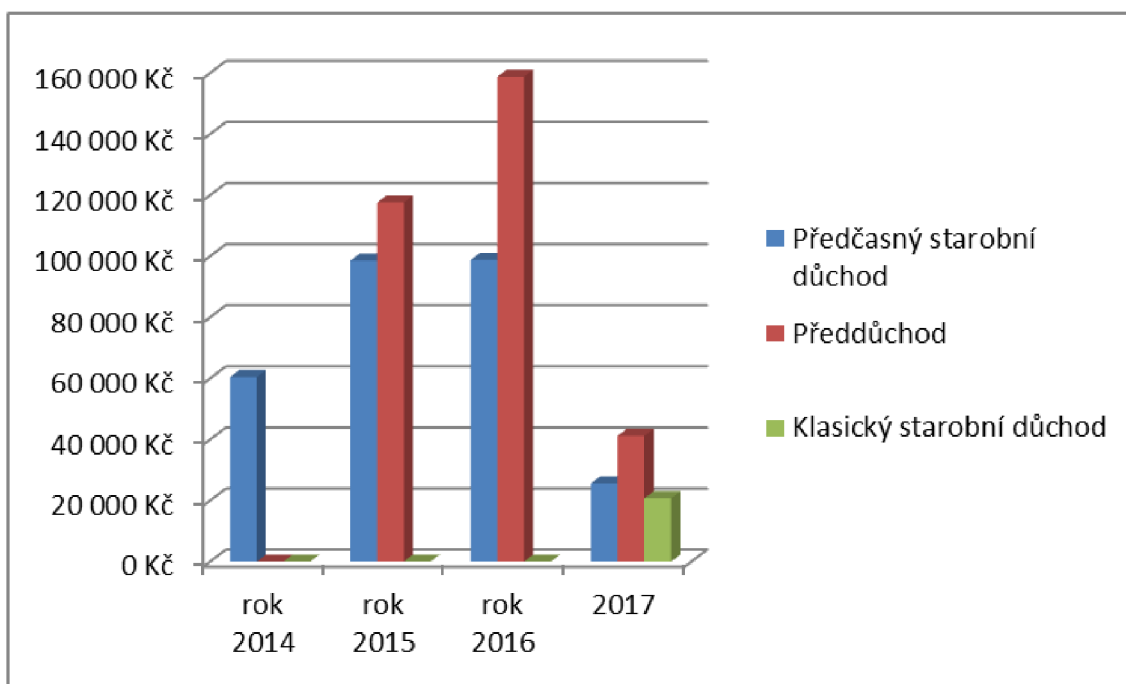
Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 8 191 Kč měsíčně. Výše tzv. předdůchodu by činila 13 200 Kč, což je o 5 009 Kč více, ale je možné jej přiznat až od 5. 4. 2015, což znamená, že paní Erika by musela být pojištěna ještě 318 dní, aby mohla požádat o tuto dávku. Pokud by o ni požádala od 5. 4. 2015, pak by výše klasického starobního důchodu činila 10 682 Kč, což je o 402 Kč více než předčasný starobní důchod přiznaný ke dni 5. 2. 2014. Pokud by byl předčasný starobní důchod přiznán k datu 5. 4. 2015, pak by jeho výše, s předpokladem, že by paní Taťána byla výdělečně činná a měla podobné výdělky jako dosud, činila 10 004 Kč, což je o 1813 Kč více než předčasný starobní důchod přiznaný ke dni 22. 5. 2014, ale je o 678 Kč nižší než klasický starobní důchod.

---

³⁸ V období od 22. 5. 2014 do 5. 2. 2017 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, paní Erika by nutně musela vykonávat výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy paní Erika pobírala předdůchod, byla vyloučena

Graf č. 11: přehled vyplacených dávek v období od 22. 5. 2014 do 4. 4. 2017 (paní Erika)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by paní Erika vydržela do data svého nároku, tj. do 5. 2. 2017, aniž by požádala o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo nepožádala o tzv. předdůchod, pak by získala dobu pojištění ve výši 42 roků a 113 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 2 rok a 261 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by nadále byla paní Erika zaměstnána u současného zaměstnavatele a měla by stejné vyměřovací základy v letech 2014 až 2016 jako v roce 2013, by odpovídala k datu 5. 2. 2017 výši 11 083 Kč měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí 10 682 Kč/měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 11 083 Kč/měsíčně, činí 401 Kč/měsíčně.

Výsledná analýza

Vzhledem k okolnostem, na základě kterých se rozhoduje paní Erika požádat o důchodové dávky, bych, být paní Erikou, požádala o předdůchod. To znamená, že bych se snažila ještě 318 dní, které schází od 15. 10. 2014 do 4.4.2015, odpracovat.

Pan Dušan

Jedná se o šedesáti letého vyučeného muže. V současné době vykonává samostatnou výdělečnou činnost. Jeho důchodový věk činí šedesát tři let a dva měsíce, kterých dosáhne v červenci roku 2017. O ST³⁹ chce požádat od data 19. 7. 2014. Nárok na starobní důchod vznikne 2. 7. 2017.

Pro uplatňování žádosti o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod se rozhoduje, protože nemůže sehnat práci v takovém měřítku, aby to stačilo na pokrytí všech nákladů a bylo slučitelné s dostačujícím zachováním standardu, na který si v životě zvykl.

Doba od data přiznání ST do data nároku na SD⁴⁰ činí 1080 dní, což se rovná krácení 14,4 % (4 x 0,9 % za 360 kalendářních dní 4 x 1,2 % za 361. den až 720. Den a 4 x 1,5 % za 721. den až 1080. den). Celková doba pojištění, která se bude hodnotit při výpočtu předčasného starobního důchodu, činí 43 roků a 155 dní. V rozhodném období⁴¹ dosáhla průměrné mzdy ve výši 2837,53 Kč/ měsíčně.

Všechny podmínky pro nárok na předčasný starobní důchod dle platných ustanovení zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

Penzijní spoření, dle ustanovení zák. 42/1994 Sb., má sjednané od 1. 9. 2002 a dosažená výše naspořené částky i se státními příspěvky k prvnímu lednu roku 2014 činí 141 680 Kč. Doba účasti v penzijním spoření se ke dni 19. 7. 2014 činí 11 roků a 322 dní.

Všechny podmínky pro přiznání tzv. předdůchodu dle ustanovení zák. č. 427/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny.

---

³⁹ ST – předčasný starobní důchod dle ust. §31 zák. č. 155/1995 Sb.

⁴⁰ SD – starobní důchod dle ust. §29 zák. č. 155/1995 Sb. (klasický důchod)

⁴¹ Rozhodné období - 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013

**Tabulka č. 15: Výpočet předčasného starobního důchodu k 19.7.2014
(pan Dušan)**

rok	vyměř. základ (v Kč)	vyloučené doby (dny)	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ (v Kč)
1986	36494	5	8,7523	319406
1987	36748	5	8,5730	315041
1988	36060	18	8,3819	302251
1989	27388		8,1836	224132
1990	6310		7,8947	49816
1991	6910		6,8412	47273
1992			5,5861	0
1993	11617		4,4597	51808
1994	11629		3,7619	43747
1995	25608	11	3,1745	81293
1996	16742	11	2,6811	44887
1997	19463		2,4254	47206
1998	41779		2,2186	92691
1999	35374		2,0499	72513
2000	36784		1,9230	70736
2001	22996		1,7720	40749
2002	37226		1,6512	61468
2003	30967		1,5470	47906
2004	56638		1,4507	82165
2005	49198		1,3792	67854
2006	57761		1,2939	74737
2007	61330		1,2051	73909
2008	65590		1,1143	73087
2009	6799	312	1,0768	7321
2010		396	1,0577	0
2011	62760	65	1,0338	64881
2012	76330		1,0015	76444
2013	76910		1,0000	76910
Celkem	953411	823		2510230

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu:

$$\frac{2\,510\,230 \cdot 30,4167}{10227-823} = \underline{8\,119}$$

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	8 119
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	0
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	0
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		8 119

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 43 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$43 \times 1,5 \% = 64,5 \%$$

za předčasný odchod do důchodu -14,40 %

Pro výpočet důchodu se započítá pro stanovení procentní výměry 50,10 %

Výpočet starobního důchodu od 19. 7. 2014

výpočtový základ:	8 119
procentní výměra:	4 068 /50,1 % z 8 119/
zákl. výměra:	2 340

6 408 výše starobního důchodu

Výpočet předdůchodu

K datu 19. 7. 2014 činí celková naspořená částka v penzijním připojištění 149 060 Kč.

V tomto případě se sjedná výplata tzv. předdůchodu na dva roky, tj. 36 měsíců, v tomto případě tedy od 19. 7. 2014 do 30. 6. 2017 Výše tzv. předdůchodu měsíčně tedy činí:

$$149\,060 / 36 = \mathbf{4\,141\,Kč. \text{ Výše předdůchodu}}$$

V tomto případě nemůže být předdůchod od uvedeného data vyplácen, neboť jeho výše nedosahuje alespoň 30 % průměrné měsíční mzdy. V případě, že by pan Dušan chtěl i přesto vyplácet předdůchod, je třeba, aby doplatil do svého fondu částku v takové výši, aby výše předdůchodu odpovídala alespoň 30 % průměrné mzdy, což činí 7 783 Kč. V takovém případě by musel doplatit minimálně 131 112 Kč.

Výše starobního důchodu s přihlédnutím k vyplácení tzv. předdůchodu

Doba pojištění k datu nároku, tj. ke dni 5. 9. 2014, činí 43 roků a 155 dní⁴². Vyloučená doba se navýší o 897 dní za období 19. 7. 2014 do 31. 12. 2016. Výše důchodu, přiznávaného k datu 2. 7. 2017, by měla činit **7 794 Kč**.

Srovnání předčasného starobního důchodu a předdůchodu s klasicky přiznávaným starobním důchodem.

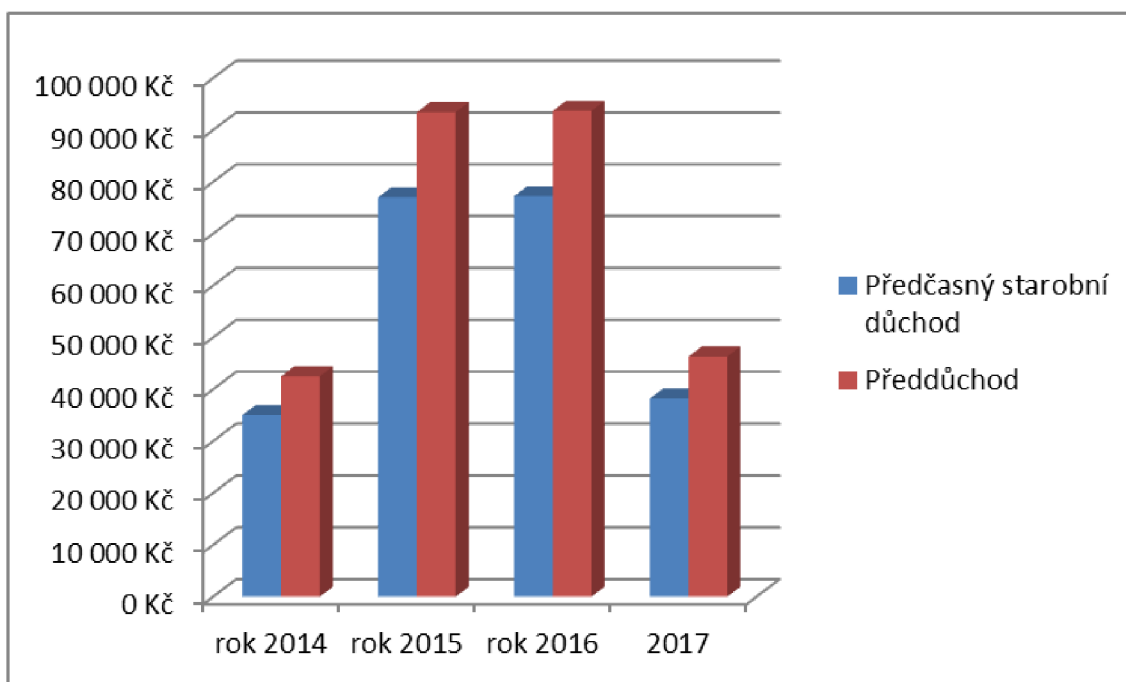
Výše předčasného starobního důchodu, dle našeho výpočtu, činí 6 408 Kč měsíčně, což je o 2267 Kč měsíčně více, než by pan Dušan pobíral v rámci tzv. předdůchodu, sjednaného na třicet šest měsíců, který činí 4 141 Kč/měsíčně, pokud by pan Dušan nedoplatil do minimální výše předdůchodu, tj. do výše 7 783 Kč/měsíčně, pak by ani předdůchod nemohl být přiznán. Pokud by se rozhodl, že doplatí sumu 131 112 Kč do II. pilíře a požádá o tzv. předdůchod s výplatou na třicet šest měsíců od 19. 7. 2014, pak by výše klasického starobního důchodu činila 7 794 Kč, což je o 1 386 Kč měsíčně více, než by pobíral v předčasném starobním důchodu.

---

⁴²V období od 19. 7. 2014 do 2. 7. 2017 nebyla započítána žádná doba pojištění, protože pokud by byla započítána, pan Dušan by nutně musel vykonávat samostatnou výdělečnou činnost a z toho důvodu by žádost o tzv. předdůchod se stávala lichou. Pouze uvedená doba, kdy pan Dušan pobíral předdůchod, byla vyloučena

Graf č. 12: přehled vyplacených dávek v období od 19. 7. 2014 do 30. 6. 2017 (pan Dušan)

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání klasického starobního důchodu s přihlédnutím k pobírání předdůchodu s klasickým starobním důchodem

Pokud by pan Dušan vydržel do data svého nároku, tj. do 2. 7. 2017, aniž by požádal o předčasný starobní důchod dle ustanovení zákona o důchodovém pojištění, anebo požádal o tzv. předdůchod, pak by získal dobu pojištění ve výši 46 roků a 138 dní, což je rozdíl mezi dobou pojištění, vypočítanou ke dni přiznání předčasného starobního důchodu o 3 roky a 348 dní.

Výše důchodu starobního důchodu, s předpokladem, že by pan Dušan nadále vykonával samostatnou výdělečnou činnost, pak by odpovídala 7 812 Kč/měsíčně.

Rozdíl mezi klasickým starobním důchodem s přihlédnutím k pobírání tzv. předdůchodu, který činí u pana Dušana 7 794 Kč/měsíčně a klasickým starobním důchodem, bez pobírání tzv. předdůchodu, který činí 7 812 Kč měsíčně, je 18 Kč.

Výsledná analýza

Panu Dušanovi bych doporučila, aby si požádal o předčasný starobní důchod i přesto, že výše předdůchodu je vyšší než případný předčasný starobní důchod. Aby předdůchod mohl být přiznán, musel by doplatit na svůj fond částku 131 112 Kč a vrátilo by se mu to v nepatrné výši – rozdílem mezi předdůchodem a předčasným starobním důchodem ve výši 48 732 Kč. Zároveň by si mohl při pobírání předčasného starobního důchodu přivydělávat do rozhodného příjmu, pod nímž by jako OSVČ nemusel hradit zdravotní ani sociální pojištění (pro rok 2014 je tato částka 62 261 Kč).

8. Analýza

V rámci našeho výzkumu jsem oslovila deset respondentů, kdy jsou dle pohlaví rozděleny stejným dílem a jejichž průměrný věk činí 59,6 let, kdy nejvyššího věku dosáhl Ivan a Pavel s šedesáti dvěma lety a nejnižšího věku dosáhla paní Taťána s padesáti šesti lety. Ve většině případů (v šesti) dokončili respondenti ukončení učebního oboru. Ve třech případech se jedná o vysokoškolsky vzdělané a v jednom případě respondent dosáhl středoškolského vzdělání.

Průměrná mzda všech respondentů činí 11 433,41 Kč měsíčně, kdy maximální průměrný měsíční plat dosáhl pan Petr s 24 389,69 Kč za měsíc a nejnižší dosáhl pan Dušan s 2 837,53 Kč měsíčně, kdy v tomto případě je průměrná mzda způsobena zejména tím, že pan Dušan, jakožto osoba samostatně výdělečně činná, si téměř po celé rozhodné období⁴³ uváděl v přehledu o příjmech a výdajích OSVČ takové částky, aby byl povinen hradit pouze nejnižší možné odvody na pojištění.

Průměrný předčasný starobní důchod dle ust. § 31 zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, činí 10 437,10 Kč měsíčně. Maximální výše předčasného starobního důchodu dosáhl Petr s 14 165 Kč měsíčně a nejnižší by byl přiznán panu Dušanovi ve výši 6 408 Kč měsíčně.

Průměrná výše tzv. předdůchodu u všech respondentů činí 12 857,20 Kč měsíčně. Nejvyšší výše předdůchodu činí 28 296 Kč měsíčně a byla by přiznána panu Pavlovi. Nejnižší možná výše činí 7 783 Kč měsíčně, což se jedná o 30 % průměrné měsíční mzdy za rok 2014 a byl by přiznán panu Dušanovi, nejdříve ale po doplacení chybějící finančních prostředků na přiznání v této výši a to v minimální výši 131 112,- Kč.

Průměrná výše starobního důchodu dle ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, všech respondentů činí 11 665,30 Kč měsíčně. Nejvyšší starobní důchod by byl přiznán panu Petrovi ve výši 16 627 Kč měsíčně. A nejnižší měsíčně se opakující dávka starobního důchodu činí 7 794 Kč a byla by přiznána panu Dušanovi.

---

⁴³ Rozhodné období se myslí období od 1.1.1986 do 31.12.2013

Z našeho přehledu vyplývá, že nejhůře je na tom pan Dušan, ale zde je to způsobeno malým odvodem pojistného tohoto respondenta.

Tabulka č. 16: Statistické údaje o respondentech

Respondenti	Dokončené vzdělání	Věk	Průměrný plat	Přiznaný ST^{*)}	Přiznaný DD^{**)}	Přiznaný S^{***)}
<i>Jana</i>	Učení	58	7170,55	10167	13085	10948
<i>Petr</i>	vysoká škola	61	24389,69	14165	21667	16627
<i>Květa</i>	Učení	61	9428,78	11221	7677	12165
<i>Pavel</i>	Učení	62	11335,01	12166	28296	12515
<i>Dita</i>	vysoká škola	59	14440,57	12051	7865	12542
<i>Luděk</i>	vysoká škola	60	7083,66	9460	8677	9785
<i>Tat'ána</i>	Učení	56	5162,71	7963	9278	9949
<i>Ivan</i>	Učení	62	16172	12579	11044	13646
<i>Erika</i>	střední škola	58	16313,61	8191	13200	10682
<i>Dušan</i>	Učení	60	2837,53	6408	7783	7794

Průměrný věk	59,6 let	Průměrný plat	11 433,41
maximální věk:	62 let	maximální plat	24 389,69
minimální věk	56 let	minimální plat	2 837,53

Průměr ST^{*)}	10 437,10	průměr DD^{**)}	12 857,20
maximální ST	14 165,00	maximální DD^{**)}	28 296
minimální ST	6 408,00	minimální DD^{**)}	7783

Průměr S^{***)}	11 665,30
maximální S^{***)}	16 627
minimální S^{***)}	7 794

*) starobní důchod dle ust. § 31 zák. č. 155/1995 Sb.
**) tzv. předdůchod
***) starobní důchod dle ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb.

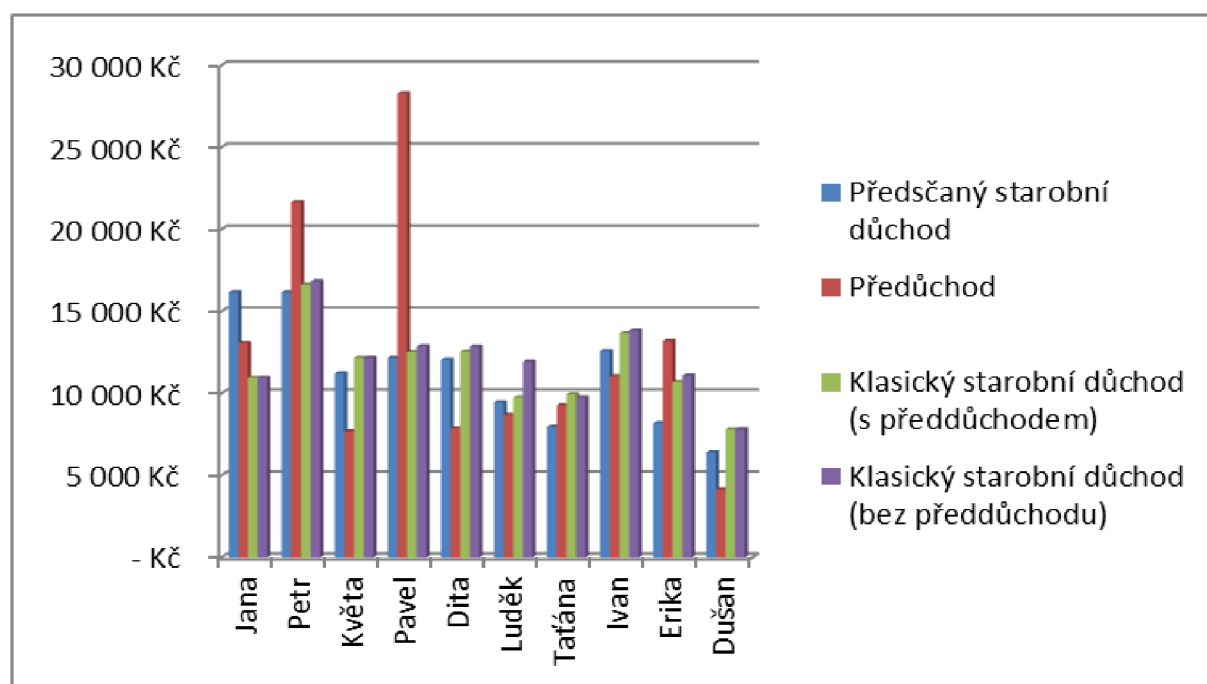
Zdroj: vlastní zpracování

Ve většině případů je výhodnější pro jednotlivé respondenty, aby požádali o předčasný starobní důchod, přiznávaný dle ust. § 31 zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, než aby žádali o přiznání tzv. předdůchodu a to nejen ve výši, která se ve většině případů nebyla markantní, až na respondenty – paní Janu a pány Pavla a Petra. Dalším z důvodů proč bych radila těmto respondentům, aby si raději uplatnili žádost o

předčasný starobní důchod, je také v tom, že někteří vůbec na předdůchod nedosáhnou, byť již věkem – paní Erika a Taťána, nebo případným doplacených chybějících finančních prostředků – paní Květa a pan Dušan.

Dalším podstatným důvodem je také to, že na předčasný starobní důchod jedinec přispívá ze své mzdy 6,6 % a zaměstnavatel přispěje 25 % z hrubé mzdy zaměstnance, takže na předčasný starobní důchod respondent přispěje celkově 31,6 %. Na dávku tzv. předdůchodu přispěje respondent, pokud by hradil pojistné ve výši 1 000 Kč měsíčně a dostával by k takto placeným příspěvkům, státní příspěvky ve výši 230 Kč, pak by výsledná částka činila 1 230 Kč, a z toho vyplývá, že respondent by na dávku tzv. předdůchodu přispíval 81,31 %. Jedná se o markantní nepoměr, pokud ještě přihlídneme k výši případných starobních důchodů, přiznávaných dle ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k výplatě tzv. předdůchodu.

Graf č. 13.: Přehled výše jednotlivých dávek u jednotlivých respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Cílem diplomové práce je zjištění, která z nabízených dávek důchodového systému České republiky po 1. 1. 2012, vyplácených před dosažením věkové hranice pro nárok na starobní důchod dle zákona o důchodovém pojištění, je pro žadatele o tyto dávky výhodnější. Uvedené bylo zjišťováno komplementární analýzou obou nabízených dávek, tj. starobního důchodu dle ust. § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění platném po 31. 12. 2012 a dávky tzv. předdůchodu dle ust. § 22 odst. 4 zák. č. 427/2011, o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě analýzy u náhodně vybraných deseti respondentů bylo zjištěno, že je pro tyto respondenty výhodnější uplatnit žádost o starobní důchod dle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění, před tzv. předdůchodem, zejména protože výše obou dávek se příliš neliší a na dávku tzv., předdůchodu si respondent hradí větším podílem než na dávku starobního důchodu dle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění.

Možnost požádat o dávku dle ust. § 22 odst., 4 zákona o doplňkovém penzijním spoření je, dle mého názoru, spíše možností pro občana aby si v době, kdy zatím nesplňuje podmínky pro přiznání řádného starobního důchodu, aby si jistým způsobem, z větší míry z vlastních úspor, navýšili příjem a mohli následně požádat o řádný starobní důchod. Jde v podstatě o doplněk k možnostem, jaké má občan, pokud nemůže, ať už z jakéhokoli důvodů, vykonávat výdělečnou činnost.

Tzv. předdůchod v současné době je dávka nikoliv pro všechny, neboť některé ženy, z důvodu své péče o děti, nemohou požádat o tzv. předdůchod, neboť nárok na starobní důchod muže stejného data narození je podstatně jiný, než této ženy. Je nutné uvést, že tato „diskriminace“ postupem času vymizí, neboť se do budoucna budou sjednocovat data nároků na starobní důchod mužů i žen, bez toho aby se přihlíželo, kolik žena vychovala děti.

Celá diplomová práce je koncipována do dvou částí, kdy první část pojednává o teoretických skutečnostech spojených s přiznáním obou dávek. Seznamuje s plátcí

uvedených dávek, se systémy z nichž vychází a jaké ostatní dávky jsou s nimi v systému. V posledních kapitolách je pojednání o požadavcích, které je nutné splnit, aby mohla být dávka přiznána.

Druhá část, ta důležitější, rozebírá uvedené dávky na konkrétních případech, kdy výsledky této komprimace jsou znázorněny graficky a doplněny slovním hodnocením. Na začátku praktické části krátce seznamuji s respondenty, jejichž data jsem užila pro vlastní šetření. Po krátkém metodickém popisu následuje popis deseti respondentů a jejich nároků na jednotlivé dávky, kdy je každý z uvedených případů ukončen dílčí analýzou, kdy je zejména přihlédnuto k důvodu podání žádosti o nějakou dávku před nárokem na řádný starobní důchod. Celá praktická část je zakončena celkovou analýzou všech deseti případů, kdy jsou dílčí výsledky jednotlivých respondentů zobecněny.

Diplomová práce poodhalila možnosti, které má občan v tíživé situaci, kdy je z nějakého důvodu, neschopen vykonávat výdělečnou činnost a je donucen požádat o dávku důchodového systému před datem nároku na řádný starobní důchod. Těchto možností je sice více, ale z oblasti důchodové pojištění a spoření se jedná pouze o zmíněné. Na závěr je nutné říci, že de facto zda bude výhodnější žádat o předčasný starobní důchod nebo tzv. předdůchod je čistě individuální záležitost, aspoň co se týče výše uvedených dávek.

9. Použitá literatura:

- 1) BOČAROVÁ, Z. Bez důchodové reformy se neobejdeme. *Národní pojištění* 2013, 44, 7, str. 3 – 6, ISSN 0323-2395 (NP 7/13)
- 2) HEJDA, B a kol. 15 let České správy sociálního zabezpečení 1990 – 2005, Praha: ČSSZ Praha, 2005
- 3) TOMEŠ, I. Česká správa sociálního zabezpečení. 80 let sociálního pojištění, Praha: Virtualworld, TMB design. 2004
- 4) TRÖSTER, P a kol. Právo sociálního zabezpečení. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013
- 5) URBAN, R. Předdůchody – dávky ze III. pilíře. *Národní pojištění* 2012, 43, 3, str. 3 – 5, ISSN 0323-2395 (NP 3/12)
- 6) VOPÁTEK, J. Doplnkové penzijní spoření v ČR. *Národní pojištění* 2013, 44, 5, str. 5 – 9, ISSN 0323-2395 (NP 5/2013)
- 7) VOPÁTEK, J.. Důchodové spoření (OPT-OUT) v ČR od 1. ledna 2013. *Národní pojištění*. 2013, 44, 6, str. 9 – 13, ISSN 0323-2395 (NP 6/13)
- 8) VOPÁTEK, J. Finanční situace v I. důchodovém pilíři v České republice. *Národní pojištění* 2013, 44, 11, str. 15 – 17, ISSN 0323-2395 (NP 11/13)
- 9) VOŘÍŠEK, V. Takzvaný předčasný starobní důchod. *Národní pojištění* 2012, 43, 2, str. 7 – 10, ISSN 0323-2395 (NP2/12)
- 10) Konzultace – nárok na předčasný starobní důchod. *Národní pojištění* 2012, 43, 10 str. 45, ISSN 0323-2395 (NP 10/12)
- 11) Konzultace – Současné čerpání předdůchodu a předčasného starobního důchodu. *Národní pojištění* 2013, 44, 4, str. 45, ISSN 0323-2395 (Np 4/2013)

- 12) MPSV. Sociální zabezpečení v České republice, České předsednictví v Radě EU. Praha: REPROPRESS 2009
- 13) MPSV. Manuál k důchodové reformě, změna, která má smysl, Praha, 2012
- 14) Výroční zpráva ČSSZ Praha za rok 2012, Praha: ČSSZ Praha, 2013
- 15) Malá důchodová reforma v otázkách a odpovědích, 2011
- 16) <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/profil-organizace/> (25.11.2013)
- 17) <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/aktualniinformace> (17.12.2013)
- 18) <http://duchodovareforma.mpsv.cz/cs/84> (20.12.2013)
- 19) <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm> (26.12.2013)
- 20) <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/invalidni-duchody.htm> (27.12.2013)
- 21) <http://www.duchodovareforma.cz/penzijni-pripojisteni/iii-pilir-ceskeho-duchodoveho-systemu-bude-doplnekove-penzijni-sporeni/> (27.12.2013)
- 22) Zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů s platností k 30. 11. 2013
- 23) Zák. č. 531/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění předpisů platných do 31.12.2012
- 24) Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění předpisů platných ke 31.12.2011

- 25) Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- 26) Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění platném do 31.12.2006
- 27) Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, v platném znění

10. Seznam grafů a tabulek

Tabulka č. 3: Přehled potřebných dob pojištění v letech 2009 – 2018	31
Tabulka č. 4: Procentuální výměra snižování starobního důchodu	34
Tabulka č. 5: Příspěvky účastníka a výše státních příspěvků dle zákona	38
Tabulka č. 6: Výpočet předčasného starobního důchodu 20. 7. 2014 (paní Jana)	45
Tabulka č. 7: Výpočet předčasného starobního důchodu k 27.7.2014 (pan Petr)	50
Tabulka č. 8: Výpočet předčasného starobního důchodu k 7.3.2014 (paní Květa)	55
Tabulka č. 9: Výpočet předčasného starobního důchodu k 31.5.2014 (pan Pavel)	61
Tabulka č.10: Výpočet předčasného starob. důchodu k 18.11.2014 (paní Dita)	66
Tabulka č. 11: Výpočet předčasného starobního důchodu k 24.10.2014 (p. Luděk)	71
Tabulka č. 12: Výpočet předčasného starobního důchodu k 15.10.2014 (pí Taťána)	77
Tabulka č. 13: Výpočet předčasného starobního důchodu k 15.3.2014 (pan Ivan)	83
Tabulka č. 14: Výpočet předčasného starobního důchodu k 22.5.2014 (pí Erika)	88
Tabulka č. 15: Výpočet předčasného starobního důchodu k 19.7.2014 (p. Dušan)	94
Tabulka č. 16: Statistické údaje o respondentech	100
Graf č. 1: Počet obyvatel ve věkové hranici 65+ v letech 2005 - 2012	23
Graf č. 2: Obecná míra v nezaměstnanosti v ČR v letech 2005 - 2013 (v %)	24
Graf č. 3: Přehled vyplacených dávek v období 20.7.2014 - 19.7.2016 (pí Jana)	47
Graf č. 4: Přehled vyplacených dávek v období 27.7.2014 - 26.7.2016 (p. Petr)	52
Graf č. 5: Přehled vyplacených dávek v období 7.3.2014 - 6.3.2016 (pí Květa)	58
Graf č. 6: Přehled vyplacených dávek za období 31.5.2014 - 30.5.2016 (p. Pavel)	63
Graf č. 7: Přehled vyplacených dávek v období 18.11.2014 - 17.11.2016 (pí Dita)	68
Graf č. 8: Přehled vyplacených dávek za období 24.10.2014 - 7.10.2017 (p. Luděk)	73
Graf č. 9: přehled vyplacených dávek v období 15.10.2014 - 2.8.2018 (pí Taťána)	80
Graf č. 10: přehled vyplacených dávek v období 15.3.2014 - 15.3.2016 (p. Ivan)	85
Graf č. 11: přehled vyplacených dávek v období 22.5.2014 - 4.4.2017 (pí Erika)	91
Graf č. 12: přehled vyplacených dávek v období 19.7.2014 - 30.6.2017 (p. Dušan)	97
Graf č. 13: Přehled výše jednotlivých dávek u jednotlivých respondentů	101

11. Seznam příloh:

Příloha č. 1: Tabulka zvyšování důchodového věku

Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977

Rok narození	Důchodový věk činí u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 a 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

Vysvětlivky:

„r“ znamená rok

„m“ znamená kalendářní měsíc

Příloha č. 2: Vzor výpočtu důchodové dávky dle zák. č. 155/1995 sb., o důchodovém pojištění

rok	vyměř. základ	vyloučené doby	koeficient nárůstu	roč. vyměřovací základ
1986	50000	0	8,7523	437615
1987	52000	0	8,5730	445796
1988	57000	0	8,3819	477769
1989	58000	0	8,1836	474649
1990	63000	20	7,8947	497367
1991	69000	10	6,8412	472043
1992	71000	5	5,5861	396614
1993	77000	0	4,4597	343397
1994	90000	20	3,7619	338571
1995	105000	0	3,1745	333323
1996	130000	0	2,6811	348543
1997	130000	0	2,4254	315302
1998	140000	0	2,2186	310604
1999	150000	0	2,0499	307485
2000	160000	0	1,9230	307680
2001	160000	0	1,7720	283520
2002	200000	0	1,6512	330240
2003	247000	30	1,5470	382109
2004	500000	0	1,4507	725350
2005	500000	0	1,3792	689600
2006	500000	0	1,2939	646950
2007	500000	0	1,2051	602550
2008	500000	0	1,1143	557150
2009	500000	0	1,0768	538400
2010	500000	0	1,0577	528850
2011	500000	0	1,0338	516900
2012	500000	0	1,0015	500750
2013	500000	0	1,0000	500000
Celkem		85		12609127

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet osobního vyměřovacího základu: $12\,609\,127 \times 30,4167 = 37$

816

10 227-85

Stanovení výpočtového základu:

11 415	se započítává plně	11 415
od 11 415-30 093	z částky se počítá 26 %	4 857
od 30 093-103 768	z částky se počítá 22 %	1 699
od 103 768	z částky se počítá 3 %	0
výpočtový základ:		17 971

Stanovení procentní výměry důchodu

Procentní výměra důchodu se stanoví z výpočtového základu, přičemž za každý rok pojištění získaný do dne vzniku nároku na důchod náleží 1,5 %.

V případě 45 let pojištění by procentní sazba pro stanovení proc. výměry byla:

$$45 \times 1,5 \% = 67,5 \%$$

Výpočet starobního důchodu od 1.1.2014

výpočtový základ:	17 971
procentní výměra:	12 131 /67,5 % z 17 971/
zákl. výměra:	2 340

14 471 výše starobního důchodu